Proletari din toate țările, uniți-vă!

Scînteia tineretului

ORGAN CENTRAL AL UNIUNII TINERETULUI COMUNIST

ANUL XXVI, SERIA II, NR. 6377 | 8 PAGINI – 30 BANI | SÎMBĂTĂ 15 NOIEMBRIE 1969

Scînteia tineretului

SĂRBĂTOREȘTE ASTĂZI 25 DE ANI DE LA APARIȚIA PRIMULUI SĂU NUMĂR

ÎN PAG. A 2-A:
ACTUALITATEA PENTRU TINERET
ÎN PAG. A 6-A:
• De la OM la OM
ÎN PAG. A 7-A:
SPORT

Cu gîndul, cu fapta, în frontul tinerei generații

DEVOTAȚI CAUZEI PARTIDULUI, PATRIEI SOCIALISTE!

Ziarul nostru, ziarul tău, tinere cititor, — „Scînteia tineretului" — sărbătorește împlinirea a 25 de ani de la apariția primului său număr. Un sfert de veac în care, crescînd și maturizîndu-se o dată cu cititorii, în anii marilor bătălii pentru făurirea noii societăți, pentru construcția României socialiste, „Scînteia tineretului" — organul central al Uniunii Tineretului Comunist — s-a integrat activ în eforturile presei comuniste din țara noastră, urmărind prin întreaga sa activitate slujirea cu devotament a politicii partidului, mobilizînd masele largi ale tineretului de la orașe și sate la înfăptuirea acestei politici.

Continuînd tradițiile progresiste ale presei de tineret, ale publicațiilor prin care partidul se adresa tineretului încă din anii grei ai ilegalității „Scînteia tineretului", începînd cu primul număr, apărut la scurtă vreme după eliberarea țării, în noiembrie 1944, a înțeles că misiunea sa de înaltă cinste și răspundere este să se afirme deopotrivă ca tribună de luptă a tineretului, ca exponent al opiniei sale celei mai înaintate, ca ajutor prețios și eficace în educarea comunistă a tinerelor generații, în mobilizarea resurselor lor de energie și pricepere în lupta pentru ctitoria socialismului, pentru triumful cauzei Partidului Comunist Român — cauză a întregului popor.

Istoria de un sfert de veac a ziarului se contopește întrutotul cu evoluția pe care însăși tînăra generație a țării și organizația sa revoluționară, Uniunea Tineretului Comunist, au cunoscut-o, evoluție înscrisă în perimetrul celor mai vaste posibilități de afirmare și realizare, al unor condiții de viață, de muncă și învățătură la care generațiilor precedente nu le era îngăduit nici să viseze și care au devenit posibile doar în acești ani, datorită marilor și profundelor prefaceri petrecute în destinele țării, strălucitelor cuceriri pe care le-a dobîndit poporul nostru pe calea socialismului, sub conduce-

„SCÎNTEIA TINERETULUI"

(Continuare în pag. a III-a)

ÎNCEPEM...

Indestructibilitatea muntelui la început se opune, apoi cedează. Oamenii o cer, o vor, trebuie; efortul este uriaș. Muntele înghite dinamita sfidînd parcă puterea oamenilor. Apoi urmează explozia și muntele se sfarmă, și drumul construcției este liber. Începem...

Fotografia: ION CUCU

Pentru terminarea grabnică a construcțiilor zootehnice din județul Galați

TINERII AU UN CUVÎNT DE SPUS. SĂ ȘI-L SPUNĂ!

Cooperativele agricole din județul Galați și-au prevăzut să investească, numai în acest an, pentru procurarea de animale menite să completeze și să înlocuiască efectivele slab productive, peste 10 milioane lei. Valoarea turmei de bază ar urma să se mărească, în felul acesta, cu 14 milioane lei. Se apropie iarna. Ce condiții le sînt create acestor efective?

— trei ani paznicii din cooperativa agricolă de producție Slobozia — Conachi, dau ocol și unor patru pereți. Patru pereți care de mult trebuiau să fie o bucătărie furajeră. Patru pereți despre care am aflat că:

— Acum 3 ani le-am turnat fundația. În anul următor am început zidăria. Anul acesta am refăcut o parte din ce a căzut între timp și i-am pus o jumătate de centură. În 1970 sperăm să o terminăm. (Petru OPREA, președintele cooperativei agricole).

Cazul nu este singular în județ. Celor 142 de obiective noi înscrise în planurile de producție ale anului 1969 li s-au adăugat altele 89 începute și neterminate în anii trecuți. Fondul de timp al anului 1969 este consumat în proporție de 80 la sută. Din păcate investițiile n-au respectat același ritm. Creditele puse la dispoziția cooperativelor agricole s-au cheltuit doar într-o proporție de 50 la sută. În 45 de zile urmează să se realizeze cît în 320. Pentru 77 de obiective există aproape certitudinea că nu vor putea adăposti animalele peste iarnă. Atît Direcția agricolă cît și Uniunea județeană a C.A.P. explică situația fie prin lipsa de meșteri, de brațe de muncă necalificate, fie prin lipsa de materiale. Patosul pe care îl depun te îndeamnă să crezi că specialiștii județului repartizați să-și aducă contribuția la urgentarea lucrărilor rămase în urmă au de rezolvat probleme peste puterile lor. Argumentul esențial, cel care intervine cel mai des în discuții, este următorul: „Nu avem nici cu ce, nici cu cine depăși această etapă critică".

NU AVEM CU CINE?

Comuna Frumușița. Între grajdurile înălțate anul trecut, o construcție nouă. Construcție este un fel de a spune. Pentru că, de fapt, aici nu se află decît niște boiandrugi pe care îi leagănă vîntul și grămezi de materiale în risipă.

— Ne chinuim din primăvară cu grajdul acesta — ne explica Ion TACU, șeful contabil al cooperativei. **Jumătate din cheltuieli sînt credite de la stat. Ce ne lipsește? Oamenii calificați. Echipa de constructori pe care am adus-o din**

MIRCEA TACCIU
NICOLAE COȘOVEANU

(Continuare în pag. a III-a)

La Institutul de arhitectură. Oră de desen

ÎN PAG. A 7-A:
Probleme actuale ale aprovizionării populației cu produse agro-alimentare

REPORTAJ DE SÎMBĂTĂ

DE LA FARMACIA LUI TOBIAS MANKSCH LA „TERAPIA" DE AZI

ÎNTR-O ZI A ANULUI 1576...

Orele zilei în care Clujul își dezvăluie cu o deosebită pregnanță individualitatea cetățenească sînt cele ale dimineților timpurii, cînd clopotele îngîndurate ale bătrînei biserici Sf. Mihail revarsă în piețele austere sunetele matinale ale unui timp ireversibil. Într-un fel sau în altul, amintirea istoriei se dovedește a fi aici și în astfel de ore, mai mult decît copleșitoare și se întîmplă astfel întrucît dincolo de poarta cu cele trei turnuri ale peceții de altădată a orașului ne întîmpină, atunci cînd automobilele, troleibuzele și locuitorii de astăzi încă nu și-au declanșat agitația diurnă, prezența fastuoasă a evului mediu. Un ev mediu decantat, filtrat, trădîndu-se prin ceea ce merită să se trădeze oricare timp, prin ceea ce a durat și, fără îndoială, prin ceea ce încă va mai dura. Dar, pentru că sîntem în Cluj, să încercăm să relevăm o dimensiune anume a duratei acestui oraș.

...în iulie 9, la poalele Tîmpei, medicul brașovean Paul Kyr se instala în rădvanul menit să-l

MIHAI PELIN

(Continuare în pag. a VI-a)

ALEGERI ÎN ASOCIAȚIILE STUDENȚEȘTI

În perioada care a trecut de la deschiderea anului universitar, în toate asociațiile studențești, începînd de la nivelul anilor de studii și pînă la instituite și centre universitare, s-au desfășurat adunări și conferințe de dare de seamă și alegeri. Cu acest prilej au fost dezbătute în spiritul înaltelor exigențe impuse pregătirii noilor cadre de specialiști de actuala etapă a dezvoltării economiei, științei și culturii românești, activitatea asociațiilor studențești, sarcinile stabilite pentru învățămîntul superior la Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român, în cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la deschiderea anului universitar.

Pe baza hotărîrilor Conferinței a VII-a a U.A.S.R. adunările și conferințele au adoptat măsuri pentru ridicarea nivelului de pregătire a studenților, pentru îmbunătățirea muncii politico-educative și sporirea contribuției asociațiilor în soluționarea tuturor problemelor legate de formarea multilaterală a viitorilor specialiști.

Aplicîndu-se prevederile noului statut al U.A.S.R. au fost a-

(Continuare în pag. a II-a)

Telegrama Conferinței U.A.S. București adresată Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

Noi, reprezentanții celor 45.000 de studenți ai Capitalei, întruniți în Conferința Uniunii Asociațiilor Studențești din centrul universitar, ne facem un titlu de cinste din a transmite Comitetului Central al Partidului Comunist Român, dumneavoastră, iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, mesajul nostru de dragoste și recunoștință, sentimentele de gratitudine pentru grija părintească cu care sîntem înconjurați, temei al realizării aspirațiilor noastre, spre a căror împlinire converg strădaniile pe care le depunem în amfiteatrele Almei Mater.

Folosim acest prilej pentru a exprima din nou adeziunea noastră deplină față de politica internă și externă a partidului și statului, închinată fericirii poporului român, cauzei socialismului și păcii în lume.

(Continuare în pag. a II-a)

AUTENTICITATE ȘI EPIGONISM

„Cînd a învățat să scrie — spunea Malraux — omul a învățat, de fapt, să se exprime cu propriul său glas". Această aspirație de a se exprima pe sine, de a cuprinde lumea (și, firește, deopotrivă universul lăuntric) într-o viziune proprie a tulburat, întotdeauna, conștiința creatorului de artă. Mi se pare simptomatică împrejurarea că, mai ales în ultimul deceniu, critica literară și de artă își aplică, tot mai consecvent, cercetarea asupra valorii conținutului sferei de creație, considerînd forma de reprezentare ca pe o consecință și nu ca pe un scop.

Originalitatea este, precum s-a spus adesea, o urmare a forței de expresie a scriitorului sau a artistului. Ori de cîte ori asistăm la acceptarea sau la respingerea unei opere de artă în numele unor criterii pur subiective, raportate mai ales la forma ei exterioară, fără să desluşim efortul firesc de a descoperi sensul ideilor pe care le cuprinde creația artistică, înregistrăm, de fapt, o recrudescență anacronică a criticii formaliste. Limitată la senzorial, o asemenea interpretare nu are cum să descifreze adevărata înnoire, înțelesul ei mai adînc.

DAN GRIGORESCU

(Continuare în pag. a II-a)

ÎN PRIM PLAN — FOTBALUL

MÎINE!

Așadar, mîine! Calendarul fotbalului de pe aceste meleaguri se înfățișează, la 16 noiembrie 1969, cu cea mai incandescentă filă din cîte i-au numărat acestui sport, la noi, prin decenii, bucuriile și necazurile, înălțările și prăbușirile, speranțele răsucite brutal spre cenușiul descurajării și izbînzile ivite adesea atît de pe neașteptate încît bucuria lor, semănînd mai mult a stupefacție, n-a putut fi fructificată lucid... Pentru fotbalul românesc ziua de mîine este o zi superbă. Dar și nespus de grea. Căci în cele 5 400 de clipe ale întrecerii hotărîtoare în jurul căreia vom vibra mîine nu sînt concentrate numai eforturile drăcești desfășurate de către băieții noștri în luni și luni de antrenament. Nu sînt înmănunchiate numai florile atîtor succese de prestigiu culese în ultimul an de tînăra reprezentativă românească — flori ce vor trebui să devină, mîine, buchet prin înfășurarea cu panglica victoriei finale. Și, în ultimă instanță, în esența zilei fotbalistice de mîine, o știm prea bine, nu este concentrată numai miza tulburătoare a Mexicului... Dincolo de toate acestea, ziua de mîine comportă, pentru fotbalul românesc, o mare încărcătură a semnificațiilor legate, toate, de viitoarea dezvoltare a acestui sport în țara noastră: afirmarea unei echipe al cărei spirit și al cărei stil pot deveni exemplare pentru întreaga noastră mișcare sportivă de la marile cluburi pînă la ultimul colectiv de întreprindere ori sătesc; evidențierea harurilor unei generații de jucători hotărîți să-și merite demnitatea numelui de fotbalist; în

PETRE DRAGU

(Continuare în pag. a VII-a)

În ziarul de azi

CRONICA IPOTEZELOR Pag. 4

Obișnuita noastră rubrică acoperă de astă dată întreaga pagină de știință, trecînd în revistă supoziții privind domenii din cele mai diverse: medicină, biologie, fizică atomică și chiar... viața de toate zilele. m

ARTA ȘI PUBLICUL Pag. 5

Implicațiile acestui raport cu exemplificări din literatură și din cea de a 7-a artă, constituie obiectul unei anchete și al unui dialog între critici de film și spectatori.

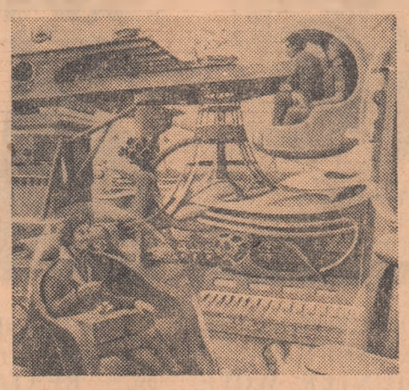

AVANCRONICA

T.V.

● **MAI AVEȚI O ÎNTREBARE ?** este titlul noii emisiuni de știință cu periodicitate bilunară. **Ion Petru** — șeful redacției de știință — ne-a răspuns... la mai multe întrebări.

— Ce-și propune acest ciclu de emisiuni ?

— Să stabilească un dialog între oamenii de știință din diferite domenii de activitate și telespectatori. Tema discuțiilor ? Cele mai diverse probleme ale științei moderne. Vom oferi și unele participări directe la experiențele ce se fac în diferite institute.

— Cum se vor desfășura emisiunile ?

— Anunțăm tema respectivă din timp (prima emisiune **Transplant de cord sau Inimă artificială ?**) și, în măsura în care ea interesează pe telespectatori, aceștia pot adresa întrebări personalităților invitate în studiou : **VINERI ÎNTRE ORELE 17,00—19.00** la telefoanele 13 46 10 sau 16 20 80.

— Există o limită a temelor ?

— Pe lîngă cele alese de noi, fiecare iubitor al științei poate da sugestii cu privire la temele și personalitățile pe care dorește să le invităm.

— Telespectatorii din provincie cum pot participa ?

— Telefonic sau prin scrisori adresate redacției de știință a televiziunii (21. XI. 19.30 pr. I).

● **CHEIA ORAȘULUI.** Sucevenii au ajuns și la mare. Cîștigători a patru chei, o vor cîștiga oare și pe a cincea ? „Lupii de mare" din Constanța vor lupta „cu toate pînzele sus" pentru detronarea unui lider autoritar (22. XI. 18,00, pr. I).

● **O ORĂ CU ALFRED HITCHCOCK.** După o pauză de aproape un an de zile, ne reîntîlnim cu cel numit pe drept cuvînt „maestru al suspense-ului". Născut la Londra în 1899 — a împlinit anul acesta 70 de ani — **Hitchcock** urmează paralel cu colegiul și cursurile serale de artă, desenînd apoi schițe de reclame pentru diferite societăți. Primul film produs și regizat : **Numărul treisprezece.** Din anul 1939 lucrează la Hollywood, filmoteca sa numărînd peste 60 de titluri. Amintim doar cîteva : **Notoricus, Fascinație, Necunoscutul din tren, Cazul Paradine, Bănuiala, Rebecca, Fringhia, La Nord prin Nord Vest,** care a rulat și pe ecranele noastre. Iată o declarație a sa din 1949 despre cinematograf : „A face cinematograf înseamnă, înainte de toate, să știi să relatezi o povestire. O povestire trebuie să fie verosimilă, dar niciodată banală. Trebuie să fie dramatică și totuși să semene cu viața" (22. XI. 21,15 pr. I).

● **FANTEZIE** cu **Hanja Pazeltova**, cu regizorul **Sergiu Ionescu** și operatorul **Florin Cornea** într-un film muzical. Cîștigătoarea Cerbului de Argint — Brașov '69, interpretează în decorul natural de la Mogoșoaia și prin labirintul de oglinzi din platou, o serie de melodii cunoscute. (22. XI. 22,05 pr. I).

ION PASAT

AVANCRONICA

TEATRU

● Înainte de a poposi la București, Festivalul național al teatrelor dramatice se află la ultima sa escală, pe scena Teatrului Național din Craiova. Ieri, colectivul Teatrului „Valea Jiului" din Petroșani a inaugurat „zona" cu **Transplantarea inimii necunoscute**, de Al. Mirodan (notabilă coincidență : în aceeași zi cu premiera bucureșteană a piesei, pusă în scenă de **Moni Ghelerter** la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra", cu Radu Beligan) și **Dona Juana** de Radu Stanca. Astăzi, este rîndul Teatrului de Dramă și Comedie din Constanța, care prezintă **Travesti de Aurel Baranga** și **Săgetătorul de Ion Omescu.** În zilele următoare, pe scena festivalului se vor perinda Teatrul din Reșița (cu **Micul infern** de Mircea Ștefănescu și, din nou, cu piesa lui Mirodan), Teatrul „Al. Davila" din Pitești (cu **Arcul de triumf de Aurel Baranga** și **Meșterul Manole** de Valeriu Anania) și Teatrul Național din Craiova (cu **Viteazul de Paul Anghel** și **Al patrulea anotimp de Horia Lovinescu**). Cîteva recitaluri de poezie vor completa programul fazei de la Craiova.

● Mîine seară, la Teatrul de Comedie, prima premieră a stagiunii : **Dispariția lui Galy Gay** sau **Un om = un om** de Bertolt Brecht, prilej de reafirmare a fidelității regizorului Lucian Giurchescu și a scenografului Dan Nemțeanu față de spiritul teatrului brechtian. În rolul titular — Mihai Pălădescu, înconjurat de o distribuție din care nu lipsesc Steia Popescu, Ion Lucian, Mircea Albulescu, Dem. Savu, Dumitru Chesa, Constantin Bălătreșu, Aurel Giurumia, Mircea Constantinescu.

● Un alt text celebru, beneficiar al unei strălucite tradiții în trecutul teatrului românesc, va vedea lumina rampei vineri 21 noiembrie, la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra" : **Strigoii de Henrik Ibsen.** Semnătura regizorală a spectacolului este o garanție : Marietta Sadova, în colaborare cu tînărul regizor Gheorghe Miletineanu. Decorurile aparțin lui Dan Jitianu, iar distribuția este dintre acelea care acționează ca o adevărată forță magnetică asupra publicului : Beate Fredanov, Ștefan Ciubotărașu, Virgil Ogășanu, Elena Caragiu, Dan Herdan.

S.C.

Au început turnările la „NEÎNFRICAȚII"

În decorul Palatului domnesc și al lacului de la Mogoșoaia, au început filmări la mini-serialul **„Neînfricații"**, o producție a Studioului de Televiziune. Scenariul este semnat de scriitorul **Eugen Barbu**, iar adaptarea și regia aparțin lui **Iulian Mihu.**

Înainte de a pleca spre dealurile Vîlcei unde vor continua filmările, regizorul **Iulian Mihu** a avut amabilitatea de a ne răspunde la cîteva întrebări.

— **Neînfricații** — îmi spune domnia sa — va fi un film de aventuri, care își are sursa de inspirație atît în realitate cît și în legendă. Televiziunea îmi oferă posibilitatea creării unor personaje care sper să devină foarte populare în rîndurile telespectatorilor. Regret că, deocamdată ei vor vedea filmul în alb-negru, cu toate că este realizat în culori în eventualitatea difuzării lui în alte țări.

— Cîte episoade va avea ?

— Deocamdată, realizăm trei episoade. În urma experiențelor acumulate și a rezultatelor obținute vom încerca să continuăm

— Unde veți mai filma ?

— La Horezu, Cotmeana, Pelovragi și în culele de la Măldărești.

— Ce nume cuprinde distribuția filmului ?

— George Constantin, Toma Caragiu, Gina Patrichi, Violeta Andrei, Florin Scărlătescu, Mircea Albulescu, Costel Constantinescu și Florin Codre.

— Pe cînd primul episod pe micul ecran ?

— La începutul anului 1970.

I. P.

Organizația U.T.C. a Uzinei „Unio"-Satu Mare — a primit dreptul de a purta drapel propriu

Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist a acordat Organizației U.T.C. a Uzinei „Unio"-Satu Mare dreptul de a avea drapel propriu, precum și Diploma de onoare pentru contribuția adusă la realizarea sarcinilor de plan și în munca de educare comunist-cetățenească a tinerilor. La adunarea festivă, care a avut loc cu această ocazie, au participat reprezentanți ai organelor județene și municipale de partid, ai U.T.C., numeroși tineri din municipiul Satu Mare.

(Agerpres)

ALEGERI ÎN ASOCIAȚIILE STUDENȚEȘTI

(Urmare din pag. I)

lese organele de conducere ale asociațiilor studențești, consiliile pe facultăți, institute și centre universitare.

La adunări și conferințe au participat cadre de conducere din aparatul de partid și de stat, activiști ai Uniunii Tineretului Comunist, membri ai corpului didactic universitar.

La lucrările Conferinței Uniunii Asociațiilor Studențești din Centrul Universitar București, care a avut loc vineri la Casa de Cultură a studenților, au participat tovarășii VIRGIL TROFIN, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent, secretar al C.C. al P.C.R., ION ILIESCU, membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al C. C. al U. T. C., ministru pentru problemele tineretului, MIRON CONSTANTINESCU, ministrul Învățămîntului, secretari ai Comitetului Municipal al P.C.R. și ai Comitetului de partid al Centrului Universitar București, activiști ai Uniunii Tineretului Comunist, rectori și cadre didactice din institutele de învățămînt superior ale Capitalei.

În încheierea lucrărilor Conferinței a vorbit tovarășul VIRGIL TROFIN.

În cadrul adunărilor și conferințelor de dare de seamă și alegeri, tineretul studios și-a manifestat încă o dată unanim și deplin, adeziunea sa profundă la politica internă și externă a partidului ; în telegrame entuziaste adresate Comitetului Central al P.C.R., personal secretarului general al partidului, studențimea patriei și-a exprimat încă odată devotamentul nemărginit față de partid și patria socialistă, față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a angajat să nu precupețească nici un efort pentru a dobîndi o înaltă pregătire de specialitate științifică și politico-ideologică, la nivelul cerințelor și exigențelor impuse de viață, de înfăptuirea hotărîrilor Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român, de făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră.

(Urmare din pag. I)

Grija pentru perfecționarea continuă a școlii superioare, proces amplu, care se încadrează armonios ansamblului de măsuri adoptate de Congresul al X-lea al P.C.R. pentru dezvoltarea continuă a economiei, vieții de stat și obștești, pentru adîncirea neîntreruptă a democrației socialiste, stimulează potențialul creator al studențimii și al corpului profesoral din școala noastră superioară.

Înscrise sub însemnele atmosferei de entuziasm general ce caracterizează eforturile întregii activități a poporului român, angajat în opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, lucrările Conferinței noastre, evidențiind climatul înnoitor clădit pe temeiul îmbunătățirilor aduse procesului de învățămînt și activității asociațiilor, au subliniat hotărîrea studenților de a-și îndeplini exemplar obligațiile profesionale, științifice și obștești, de a se integra deplin, după terminarea studiilor, în sectoarele economiei, științei și culturii, de a munci acolo unde se făuresc valorile materiale și spirituale ale societății.

Răspunzînd chemării partidului adresată cu prilejul deschiderii anului de învățămînt, de a statornici în viața universitară o atmosferă de înaltă exigență și responsabilitate, sîntem hotărîți să muncim cu pasiune și înflăcărare pentru a deveni intelectuali comuniști, înarmați cu o înaltă pregătire de specialitate, bazată pe cunoașterea și însușirea aprofundată a concepției marxist-leniniste despre lume și viață, a politicii creatoare a partidului și statului nostru.

Mindri că sîntem participanți la efortul creator al poporului român, angajat cu întreaga sa ființă în construcția socialismului, ne exprimăm hotărîrea de a ne pregăti intens la nivelul exigențelor impuse de mersul înainte al societății noastre, de a participa cu tot entuziasmul tinereții noastre la împlinirea idealurilor de progres și prosperitate ale României socialiste, spre care aspiră întreaga noastră națiune.

AUTENTICITATE ȘI EPIGONISM

(Urmare din pag. I)

Descriptivă, critica devine derizorie dacă nu își propune drept scop analiza ideii artistice, adică tocmai a registrului în care se produc transformările cele mai semnificative.

Istoria literaturii și a artei universale, mai ales în epoca modernă, nu poate fi despărțită de numeroasele declarații de principiu, de manifestele care au însoțit apariția celor mai de seamă curente artistice. De fiecare dată, aproape fără excepție manifestele literare, chiar dacă (așa cum se întîmpla adesea) contestau estetica celorlalte școli — și, mai ales, a celor anterioare — propuneau o estetică proprie, întemeiată nu numai pe o înnoire a formei de expresie, ci pe modificarea unghiului din care era cuprinsă lumea realului, universul lăuntric al artistului. „Am văzut departe pentru că m-am suit pe umerii unor giganți", vestitele cuvinte ale lui Newton capătă, în cuprinsul artei moderne, o rezonanță cu totul specifică. O artă izvorîtă din ea însăși, respingînd tot ceea ce nu e cuprins în propriile exigențe estetice, o artă care să-și creeze singură legile doar pentru a nega temeiurile celorlalte direcții artistice nu a fundamentat nici unul din curentele artistice, nici măcar cele mai contestatoare dintre ele.

Originalitatea nu poate fi înțeleasă ca o tendință exclusivistă, nihilistă ; „nimic nu e mai lipsit de originalitate decît căutarea cu orice preț a originalității", spunea cîndva Van Gogh, cu niște vorbe pe care ni le amintim totdeauna cu emoție. Rezultat al unui proces organic, originalitatea nu se poate institui doar ca un factor deliberat, dacă nu vrem să ne aflăm în situația unui personaj din *Sora mea, Eileen*, romanul scriitoarei americane Ruth McKennev, care declară, la un moment dat : „De mîine voi deveni alt om. Voi fi un original".

Orizontul intelectualului modern este, firește, foarte diferit de cel pe care încercau să-l înțeleagă oamenii începutului de secol, de pildă. Solicitat de două tendințe, aparent potrivnice, una îndemnînd la specializare, cealaltă la reconstituirea unui univers complex, la integralitate, omul epocii noastre are de exprimat o lume mult mai bogată în înțelesuri fundamentale decît înaintașii săi. Formele de expresie sînt, în mod firesc, mai complexe ; însăși existența socială și cea a individului determină această vastă înnoire a modalităților de expresie. Originalitatea devine o necesitate dictată de lumea pe care arta este chemată s-o înfățișeze. Nu numai tehnicile noi (a căror prezență în arta contemporană are, fără nici o exagerare, semnificația pe care, odinioară, a avut-o invenția picturii în ulei), dar disciplinele artistice introduse în ultimele decenii probează convingător nevoia unui acord între spiritualitatea contemporană și formele ei de exprimare. Ceea ce, de pildă, cu mai multă vreme în urmă reprezenta o specializare la granița incertă dintre artă și arhitectură (așa-numita „decorație de interior") s-a transformat într-o disciplină complexă care solicită, deopotrivă, pictura, sculptura, artele decorative. Arta pătrunde, tot mai adînc, în viața cotidiană, în halele uzinelor, în atelierele de proiectare, în reclama comercială, în fluxul viu al străzii. Urbanismul este, în clipa de față o știință pentru însușirea căreia se cer ani întregi de specializare și care respinge hotărît improvizația și impostura.

Toate aceste fapte ale istoriei contemporane ale artei (cărora, bineînțeles li se asociază și altele, integrarea științelor exacte în artă fiind unul dintre cele mai importante) determină ample modificări ale expresiei. Dar, în această efervescență, rămîn cîteva constante definitorii ale artei ; dacă istoria artei ar însemna o permanentă schimbare a modalităților de reprezentare și, în același timp, a ideilor pe care arta le exprimă în limbaj specific, posibilitatea de comunicare s-ar limita la durata unei generații și, poate, chiar la mai puțin. N-am mai fi capabili să-l înțelegem astăzi pe Rembrandt (și, fără îndoială, omul modern îl înțelege mai deplin decît cel de acum trei secole, decît contemporanul marelui olandez). Artistul are obligația să viseze la perenitatea operei lui ; să nutrească, patetic, convingerea că nu se adresează numai contemporanilor, ci asemenea lui Whitman, să creadă intens că arta lui va aduce mărturie în fața generațiilor viitoare, despre sensibilitatea unei epoci.

Or, istoria spirituală a omenirii operează necruțător : ea separă limpede originalitatea autentică de epigonism. Personalitățile culturii universale, cei care au lărgit orizontul de cunoaștere și de sensibilitate ai semenilor lor, sînt singurele nume pe care istoria literaturii și a artei își îngăduie să le rețină. Adevăratele revoluții ale expresiei corespund, întotdeauna, unor revoluții în conținutul operei de artă. Fără îndoială o critică literară sau de artă care-și propune să urmărească doar *conținutul*, fără să observe modalitățile proprii de expresie nu poate descoperi decît parțial înțelesul complex al unei creații artistice, măsura în care ea își exprimă creatorul. Dar, în același timp a te mărgini la analiza modalităților de exprimare înseamnă a nu cuprinde întregul sens al valorii operei. Confuzia valorilor se naște din orice despărțire abuzivă a conținutului de formă și din accentuarea separată a vreunuia din aceste părți constitutive. De aceea, nu se poate, cred, concepe originalitatea ca un fapt stilistic sau de conținut *în sine*, fără să se urmărească, în egală măsură, contribuția la definirea unui univers de sensibilitate, structurat într-un chip nou, și modul în care el e dezvăluit, cu pregnanță, astfel încît să poată atrage atenția asupra lui. „Cîte idei valoroase nu se pierd pentru că sînt comunicate cu stîngăcie ? se întreba Francisc Șirato : și, dimpotrivă, cîte scăpărări stilistice se dovedesc de prisos, pentru că ele caută să ascundă numai platitudini ?"

Iată o întrebare asupra căreia se cuvine să medităm.

PENTRU TIMPUL DV. LIBER

Cinema

SÎMBĂTĂ 15 NOIEMBRIE 1969

BLOW-UP : rulează la Capitol (orele 9,15; 12; 15,15; 18; 20,45), Cinemateca (Sala Union) orele 10; 12,30).

FEMEIA ÎNDĂRATNICĂ : rulează la Patria (orele 9; 11,30; 14; 16,30; 19; 21,30).

BERU ȘI COMISARUL SAN ANTONIO : rulează la Festival orele 8,45; 11,15; 13,30; 16; 18,30; 21), Favorit (orele 10; 13; 15,30; 18; 20,30).

CĂLDURA : rulează la Republica (orele 9,3; 11,45; 14; 16,15; 18,30; 21).

ÎN IMPARAȚIA LEULUI DE ARGINT : rulează la Sala Palatului (orele 17,15; 20,15), Luceafărul (orele 9; 11,15; 16; 18,30; 21), București (orele 9; 11,15; 13,30); 16,15; 18,45; 21).

GALILEO GALILEI : rulează la Victoria (orele 18,30; 20,45).

VIRIDIANA : rulează la Central (orele 9,30; 11,45; 14; 16,15; 18,30; 20,45).

MÎNA CU BRILIANTE : rulează la Lumina (orele 9.30—15,45 în continuare; 18,15; 20,45).

BALTAGUL : rulează la Doina (orele 11; 13,30; 16; 18,30; 20,45 — program pentru copii orele 9—10), Gloria (orele 19,15; 20,30), Flamura (orele 18,15, 20,30).

LA NORD PRIN NORD VEST : rulează la Gloria (orele 9; 12; 15), Flamura (orele 9; 12; 15).

PROGRAM DE FILME DOCUMENTARE : rulează la Timpuri Noi (orele 9—21 în continuare).

MAI PERICULOASE DECÎT BĂRBAȚII : rulează la Feroviar (orele 9; 11; 13,15; 16; 18,15; 20,30), Melodia (orele 9; 11,15; 13,30; 16; 18,15; 20,30), Modern (orele 9; 11,15; 13.30; 16; 18,15; 20,30).

TESTAMENTUL DOCTORULUI MABUSE : rulează la Excelsior (orele 9; 11,15; 13,30; 16; 18,15; 20,30), Tomis (orele 9; 11,15; 13,30; 15,45; 18,15; 20,30).

CORABIA NEBUNILOR : rulează la Grivița (orele 9,15—12,15 în continuare; 16,15; 19,30), Aurora (orele 9,30; 12,30; 16; 19,30).

LA EST DE EDEN : rulează la Înfrățirea (orele 15; 17,45; 20).

OMUL MOMENTULUI : rulează la Buzești (orele 15,30; 18).

CELE TREI NOPȚI ALE UNEI IUBIRI : rulează la București (orele 20.30).

ANGELICA ȘI SULTANUL : rulează laDacia (orele 8,30—21 în continuare), Victoria (orele 9; 11,15; 13,30; 16).

LUPII ALBI : rulează la Bucegi (orele 9; 11,15; 13,30; 18,15; 20,30), Floreasca (orele 9; 11,15; 13,30; 16; 18,15; 20,30), Arta (orele 9,30—15,45 în continuare; 18,15 20,30).

ATENTATUL DE LA SARAJEVO : rulează la Unirea (orele 15,30; 18; 20,15). Vitan (orele 15,30; 18; 20,30), Crîngași (orele 15,30; 18; 20,15).

STELELE DIN EGER : rulează la Lira (orele 15,30; 19).

OMUL CARE VALORA MILIARDE : rulează la Drumul Sării (orele 15; 17,30; 20), Viitorul (orele 15,30; 18; **TATA** (ora 20,30).

PARIA : rulează la Giulești (orele 15,30; 18; 20,30), Volga (orele 9,30—16 în continuare ; 18,15; 20,30).

FAMILIA NOASTRĂ TRĂSNITĂ : rulează la Cotroceni (ora 18), Cosmos (orele 15,30; 18; 20,15).

DOMNIȘOARELE DIN ROCHEFORT : rulează la Cotroceni (orele 15,30; 20,30).

TATĂ DE FAMILIE : rulează la Pacea (orele 15,45; 18; 20,15).

RĂZBOI ȘI PACE : (seriile III și IV) : rulează la Miorița (orele 9; 12,30; 16; 19,30), Moșilor (orele 15,30; 19).

TIGRUL : rulează la Munca (orele 16; 18; 20). Progresul (orele 15,30; 18).

DRAGOSTEA UNEI BLONDE : rulează la Progresul (ora 20,15).

UN GLONȚ PENTRU GENERAL : rulează la Flacăra (orele 15,30; 18; 20,30).

ANUL TRECUT LA MARIENBAD : rulează la Popular (orele 15.30; 18; 20,15).

SOARELE VAGABONZILOR : rulează la Cosmos (orele 15,30; 18; 20,15), Ferentari (orele 15,30; 18; 20,15).

CONTEMPORANUL TĂU : rulează la Rahova (ora 20), **ANGELICA ȘI SULTANUL** (orele 16; 18).

Teatre

SÎMBĂTĂ 15 NOIEMBRIE

Opera Română : CAVALERIA RUSTICANĂ ; PAIAȚE — ora 19,30; Teatrul Național I. L. Caragiale" (Sala Comedia): ENIGMA OTILIEI ora 19,30; (Sala Studio): CINE EȘTI TU ? — ora 19,30; Teatrul de Comedie : OPINIA PUBLICĂ — ora 20; Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra" (Schitu Măgureanu) : VICTIMELE DATORIEI — ora 17,30; NEPOTUL LUI RAMEAU — ora 20; (Sala Studio): TANDREȚE ȘI ABJECȚIE — ora 20; Teatrul Mic: MARIA 1714 — ora 20; Teatrul Giulești (la Sala Palatului): CURSA DE ȘOARECI — ora 19,30; Teatrul „C. I. Nottara" (B-dul Magheru): ECHILIBRUL FRAGIL — ora 19,30; (Sala Studio): VIZIUNI FLAMANDE — ora 20; Teatrul „Ion Vasilescu": MANEVRELE — ora 19,30; Teatrul Evreiesc de Stat: CAMUFLAJ — ora 20; Teatrul „Ion Creangă": ADRESANȚII NECUNOSCUȚI — ora 16; Teatrul Țăndărică (Calea Victoriei): PAPUCIADA — ora 17; NOCTURN I — ora 21,30; (Str. Academiei): CĂLUȚUL COCOȘAT — ora 17; Teatrul „C. Tănase" (Sala Savoy): BIRLIC — ora 19; (Calea Victoriei): FEMEI, FEMEI, FEMEI — ora 19,30; Ansamblul U.G.S.: ESOP, VIAȚA, MUZICA ȘI NOI — ora 20; Circul de Stat: RITMURILE ARENEI — ora 19,30.

DUMINICĂ 16 NOIEMBRIE

Opera Română: PRINȚ ȘI CERȘETOR — ora 11 ; MADAME BUTTERFLY — ora 19,30 ; Teatrul Național „I. L. Caragiale" (Sala Comedia): ALIZUNA — ora 10,30; BECKET — ora 19,30: (Sala Studio) : AL PATRULEA ANOTIMP — ora 10,30 ; PĂRINȚII TERIBILI — ora 19,30 ; Teatrul de Comedie : NICNIC — ora 10,30 ; DISPARIȚIA LUI GALY GAY — ora 20; Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra" (Schitu Măgureanu): LIVADA CU VIȘINI — ora 10; CANDIDA — ora 15; METEORUL — ora 20; (Sala Studio): COMEDIE PE ÎNTUNERIC — ora 10; MELODIE VARȘOVIANĂ — ora 15,30; TRANSPLANTAREA INIMII NECUNOSCUTE — ora 20; Teatrul Mic: MARIA 1714 — ora 10; IERTAREA — ora 20; Teatrul Giulești: PE 40 M. LUNGIME DE UNDĂ — ora 10; PĂLĂRIA FLORENTINĂ — ora 19,30; Teatrul „C. I. Nottara" (Sala Magheru): DON QUIJOTE — ora 10; VIJELIE ÎN CRENGILE DE SASSAFRAS — ora 15,30; O CASĂ ONORABILĂ — ora 19,30; (Sala Studio): CÎND LUNA E ALBASTRĂ — ora 10.00 ; ADELA — ora 16 ; ANONIMUL — ora 20; Teatrul „Ion Vasilescu": UN ASASIN CIUDAT — orele 10 și 19,30; Teatrul Evreiesc de Stat: RĂZBUNAREA SUFLERULUI — ora 10 ; TRANSFUZIA — ora 20; Teatrul „Ion Creangă" : COCOȘELUL NEASCULTĂTOR — ora 10 ; ADRESANȚII NECUNOSCUȚI — ora 16 ; Teatrul Țăndărică (Calea Victoriei) : ILEANA SÎNZIANA — ora 11 ; CABARETISSIMO — ora 19,30; (Str. Academiei) : CĂLUȚUL COCOȘAT — ora 11 ; Teatrul „C. Tănase" (Sala Savoy) : CAFEAUA CU LAPTE DE ADIO — ora 20 ; (Calea Victoriei) : NU TE LĂSA, STROE ! — ora 19,30 ; (La Sala Palatului) : BIRLIC — orele 10,30 și 19,30; Ansamblul U.G.S. : BALADA OMULUI — ora 20 ; Circul de Stat : RITMURILE ARENEI — orele 10; 16; 19,30.

Tv

SÎMBĂTĂ 15 NOIEMBRIE 1969

PROGRAMUL I

● 18,00 Deschiderea emisiunii. Bună seara fete bună seara băieți ! Emisiune pentru tineret de Elisabeta Mondanos și Titi Aca. ● 19.00 Telejurnalul de seară ● 19.30 Reflector. Pe urmele emisiunilor din această săptămînă ● 19,45 Tele-enciclopedia ● 20,15 Film serial „Răzbunătorii" — „Cine e Remak ?" ● 21,30 Muzicorama TV. Revista actualităților de muzică ușoară ● 22,20 Telejurnalul de noapte ● Telesport ● 22,45 Crizantema de aur. Selecțiuni din spectacolul final al celui de-al II-lea Concurs național de romanțe — Tîrgoviște 1969. Cîntă Ioana Radu, Angela Moldovan, Dorina Drăghici, Maria Popescu, N. Racoceanu și Onuț Nemeș. Acompaniază formația instrumentală condusă de Gică Rădulescu ● 23,10 Închiderea emisiunii programului 1.

PROGRAMUL 2

● 19,45 Deschiderea emisiunii. Seară de teatru : „Tartuffe" de Moliere. În distribuție : Ion Finteșteanu, Fifi Mihailovici, Matei Alexandru, Valeria Gagialov, George Paul Avram, Rodica Popescu, Gheorghe Popovici Poenaru, Marcel Enescu, Marian Hudac, Jeanne Tomescu, Anatolie Spînu, Cristina Săvescu, Cosma Brașoveanu. Regia Ion Finteșteanu. Scenografia Mihai Tofan ● 21,20 Arte frumoase. Prin expoziții. Prezintă Ruxandra Nădejde și Ion Frunzetti ● 21.40 Seara melomanilor — montaj muzical-coreografic pe muzică de Mihail Jora ● 22.35 „Epoleții diavolului" (I) — Evadatul. Un palpitant serial în cinci episoade produs de televiziunea bulgară ● 22.35 Închiderea emisiunii programului II.

DUMINICĂ 16 NOIEMBRIE 1969

PROGRAMUL 1

● 8,45 Deschiderea emisiunii. Matineu duminical pentru copii și tineretul școlar ● La șase pași de o excursie ● Șah marelui Maestru ! ● Film serial „Fiul Mării" ● 10.15 Ora satului ● 11.15 Concert simfonic ● 12.00 De strajă patriei ● 13,50—15.45 Fotbal : România — Grecia ● 17.00 Realitatea ilustrată ● 19,00 Telejurnalul de seară ● 19,20 Mugurel și cîntec... oltenesc ! ● 19,50 Desene animate ● 20,00 Filmul artistic „Cavalerii teutoni" ● 21,30 Telesport ● 21.50 Farmecul unui vals ● 22.25 Telejurnalul de noapte ● 22.40 A 7-a artă. Noutăți cinematografice.

PROGRAMUL 2

● 20,00 Seară de teatru : „Ziariștii" de Al. Mirodan ● 22.00 Lunga vară fierbinte (ultimul episod) „Carlotta întoarce-te acasă".

NOI PREMIERE CINEMATOGRAFICE

O producție a studiourilor americane
după romanul lui Françoise Sagan
cu : INGRID BERGMAN, YVES MONTAND, ANTHONY PERKINS
regia : ANATOL LITVAK

după romanul lui Anna Seghers
regia : JOACHIM KUNERT
cu : BARBARA DITTUS, GUNTER WOLF, KLAUS-PETER PLESSOW

Scenariul și regia : WOJCIECH HAS
după romanul lui Boleslaw Prus
cu : BEATA TYSZKIEWICZ, MARIUSZ DMOCHOWSKI, ANDRZEJ LAPICKI, KALINA JEDRUSIK

Scînteia tineretului

așa cum și-o doresc cititorii

Momentul în care „Scînteia tineretului" trece — cu — pragul primului sfert de veac de existență se împletește — ca ziarul să-i însoțească în propriile creșteri, să le fie în împlinească — în profesie, în perioada de formare spirituală ziarul așteptat, căutat, ne-am gîndit că tocmai acum momentul poate deveni prilejul unui dialog despre ceea ce el, cititorul, dorește să fie „gazeta tineretii sale", așa cum numea cineva emoție, cu dorința unor realizări și mai prestigioase în viitor firesc cu dorința cititorilor săi, majoritatea tineri și foarte tineri continuare un tovarăș apropiat, un sfătuitor, să-i ajute să se și morală, în dragoste, în viața de familie, ca cetățeni. Știind — sărbătoresc în egală măsură pentru redacție și cititor — ca beneficiar, în veritabilă calitate de comanditar social, „Scînteia tineretului".

Ne-am luat, deci, rolul de simpli stenografi, ne-am pregătit carnetele de reporteri și am pornit la drum — să ascultăm, să notăm. Am făcut-o cu certitudinea că, întotdeauna, cuvîntul cititorului este de un mare, de un real ajutor în munca ziaristului. Alte opinii ne-au sosit direct la redacție, dovadă că cititorul însuși s-a gîndit la aceasta. Inserăm o parte dintre ele în rîndurile de mai jos, însoțindu-le de mulțumirile noastre adresate tuturor acelora care, tineri sau foarte tineri, sau trecuți deja de vîrsta membrilor U.T.C., sînt și au rămas fideli cititori ai „Scînteii tineretului", continuă să păstreze o legătură cotidiană cu ziarul lor, pe care-l vor tot mai interesant, mai activ, mai bine informat, mai bine scris.

DEVOTAȚI CAUZEI PARTIDULUI, PATRIEI SOCIALISTE !

(Urmare din pag. I)

rea încercată și clarvăzătoare a partidului comunist.

Colecția „Scînteii tineretului" recompune în imaginie și text mai toate momentele importante ale acestui drum luminos, ele ilustrează adeziunea unanimă a întregului tineret al țării la politica partidului, elanul și înflăcărarea cu care, alături de întregul popor, s-a devotat în toți acești ani înfăptuirii programului elaborat de partid. Ziarul a oglindit în coloanele sale nenumăratele fapte de eroism și abnegație prin care tînăra generație și-a semnat prezența în toate bătăliile purtate pe frontul construcției socialiste.

Nu vom pregeta, în acest moment sărbătoresc, a evidenția convingerea noastră cea mai profundă că tot ceea ce se cheamă izbîndă în biografia sa, tot ceea ce înseamnă prestigiu în rîndul tinerilor ei cititori, „Scînteia tineretului" — asemenea celorlalte publicații — le datorează conducerii si îndrumării nemijlocite de către partid, orientării politice și ideologice, indicațiilor permanente pe care partidul le dă întregii prese. Pentru „Scînteia tineretului", ca și pentru celelalte organe de presă, nu există în această privință dovadă mai convingătoare decît condițiile pentru perfectionarea și îmbunătățirea activității publicistice pe care i le-a oferit cursul dinamic, înnoitor, spiritul viu, creator instaurat în viața politică, socială și economică a țării mai ales în anii din urmă. Efervescența creatoare, climatul fertil, favorabil schimbului larg de opinii, abordării deschise, curajoase a problemelor majore ce caracterizează viața noastră socială în ansamblu, au produs modificări importante în peisaiul presei noastre, căreia partidul i-a întărit rolul de instrument al progresului societății, de expresie a opiniei publice înaintate, a intereselor si aspirațiilor generale ale oamenilor muncii.

Între importantele măsuri adoptate de partid în această perioadă, numeroase sînt cele ce privesc nemijlocit munca și viața tineretului, perfectionarea scolii de toate gradele, a întregii activități de educare a tineretului, creșterea rolului și atribuțiilor Uniunii Tineretului Comunist, formarea și pregătirea multilaterală a tinerei generații. Aceasta a oferit colectivului redacțional al „Scînteii tineretului" nu numai o mai mare diversitate tematică, nu numai o arie largă și profundă de investigație, dar și sporita îndatorire de a face ca ziarul să se afirme mai pregnant în viața tineretului, în viața organizației sale revoluționare, să contribuie la educarea comunistă a tinerei generații, la pregătirea tinerilor pentru muncă și viață, ca militanți înflăcărați pentru cauza partidului.

„Scînteia tineretului" intră în al 26-lea an de existență în condițiile în care în fața întregii prese partidul a pus sarcini noi, de mare și deosebită răspundere. Este perioada în care, în cadrul efortului tuturor forțelor noțiunii pentru înfăptuirea programului elaborat de Congresul al X-lea al partidului privind făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, presa este chemată să-și sporească și mai mult puterea de convingere și influențare, să-și aducă o contribuție mai importantă în educația socialistă a maselor, în informarea și formarea opiniei publice în direcțiile cerute de progresul societății noastre, la punerea în valoare a tuturor rezervelor materiale și spirituale pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite de partid, pentru materializarea perspectivelor luminoase de dezvoltare și înflorire a țării.

„Ziarele centrale și locale — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la recenta aniversare a 25 de ani de la apariția primului număr legal al „Scînteii" — mai au mult de făcut pentru a elimina din activitatea lor superficialitatea și formalismul, pentru a pătrunde mai adînc în miezul realităților vii ale țării, pentru a-și exercita la nivelul cuvenit rolul de exponent al opiniei publice înaintate, atît în generalizarea experienței avansate a construcției socialismului, cît și în dezvăluirea lipsurilor și neajunsurilor".

Însușindu-ne prețioasele îndrumări și îndemnuri din cuvîntarea secretarului general al partidului, avînd ca program de activitate sarcinile pe care Congresul al X-lea le-a pus în fața presei, colectivul redacțional al „Scînteii tineretului" este hotărît să nu precupețească nici un efort pentru a face ca ziarul să abordeze, potrivit sarcinilor sale specifice, mai profund și mai competent problemele majore din viața societății, să pătrundă mai adînc și mai eficient în miezul preocupărilor tineretului și ale organizației sale revoluționare, să se afirme mai pregnant în educația tinerei generații comuniste în spiritul înaltelor idealuri comuniste. Ne este limpede că trebuie să ne străduim și mai mult pentru a face din „Scînteia tineretului" o prezență mai vie, mai activă în viața tinerilor din fabrici și uzine, de pe marile șantiere de construcții, cărora ziarul să le insufle dorința de a se situa întotdeauna în primele rînduri, în efortul pentru creșterea producției industriale, pentru perfecționarea continuă a activității economice, să le înflăcăreze elanurile și aspirațiile, hotărîrea de a-și ridica necontenit măiestria profesională, de a continua și dezvolta tradițiile de luptă și muncă ale clasei noastre muncitoare. Sîntem datori, totodată, să facem ca în ziarul nostru organizațiile U.T.C. și tinerii de la sate, din toate unitățile agricole să găsească un sprijin mai eficient în intensificarea și orientarea eforturilor lor către problemele hotărîtoare ale producției agricole, în sporirea contribuției lor la dezvoltarea agriculturii, la ridicarea continuă a nivelului material si spiritual al satului socialist. Este, pentru „Scînteia tineretului", o cerință permanent actuală aceea de a-și amplifica forța de înrîurire în lumea școlii, de a fi pentru tinerii care învață, pentru elevi și studenți — un prieten sincer și exigent în strădania lar de a dobîndi o pregătire cît mai temeinică, de a se forma în spiritul celei mai înalte responsabilități sociale, un ajutor prețios pentru organizațiile de tineret din școli și facultăți în activitatea de educare a viitorilor specialiști si cetățeni, de cultivare în rîndul lor a dragostei și respectului pentru muncă, a hotărîrii de a-și pune toate forțele si priceperea în slujba patriei, a societății. Ca organ central al Uniunii Tineretului Comunist, „Scînteii tineretului" îi revine datoria de a contribui mai mult și mai bine decît pînă acum la promovarea în activitatea colectivelor de uteciști a spiritului viu, dinamic, de inițiativă, la generalizarea experiențelor valoroase, a celor mai bune și eficiente metode în activitatea educativă, de a stimula în rîndul tuturor categoriilor de tineri hotărîrea de a-și spori contribuția la înfăptuirea neabătută a programului de construcție a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Cu prilejul acestui moment sărbătoresc, ziarul își reafirmă angajamentul solemn de a depune toate eforturile pentru a înfăptui la nivelul actual de exigență sarcinile ce-i revin, de a urma în întreaga activitate indicațiile partidului pentru a face ca în frontul presei noastre comuniste, „Scînteia tineretului" să-și definească mai pregnant personalitatea, să se afirme ca un slujitor credincios și înflăcărat al cauzei Partidului Comunist Român, ca un militant de nădejde pentru triumful înaltelor idealuri ale socialismului și comunismului în patria noastră.

„Am urmărit, ne spunea tovarășa **Alexandrina Hîrjoi**, membră a Comitetului U.T.C. de la Combinatul de Confecții și Tricotaje București, cu multă atenție cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu rostită la cea de a 25-a aniversare a ziarului „Scînteia", cuvîntare consacrată problemelor presei în general și, urmărind indicațiile secretarului general al partidului, mă gîndeam la ziarul nostru, la „Scînteia tineretului". Este un ziar bun, care se bucură de o largă apreciere. Și totuși l-am dori, exact în spiritul ideilor de care aminteam, mai incisiv, mai prompt și mai sigur în intervențiile sale, îndeosebi cînd este vorba de dezbaterile de idei, atît de necesare și atît de mult urmărite de cei tineri".

„Tinerii, azi, sublinia și tovarășa **Mara Ilici**, controlor de calitate în secția nr. 2 a aceluiași combinat, sînt extraordinar de mult inclinați să ia parte la dezbaterile pe anumite probleme care să-i determine să gîndească, să-i pună în situația de a alege între o opinie și alta, între un mod de a concepe viața, munca, împlinirile, idealurile și alte concepții, alte modalități de interpretare. Cred că din tot ceea ce face ziarul trebuie să rezulte în linii generale o angajare a tineretului în astfel de dezbateri, indiferent dacă articolele se referă, cum este și firesc, în primul rînd la muncă, la participarea tinerilor în producție, la îndeplinirea sarcinilor zilnice — în întreprinderi, pe ogoare, în școli sau instituții, ori la alte aspecte ale formării lor pentru viață".

● Ziarul, subliniau cele două cititoare, să țină seama că preocuparea principală a tinerilor este formarea lor pentru muncă, pregătirea lor profesională, însușirea disciplinei și a normelor activității în întreprinderi moderne. Numai în secția 2 a Combinatului lor lucrează 600 de uteciste, care au sarcini de mare importanță în îndeplinirea planului de producție. Autoritatea ziarului, dacă acesta se adresează tinerilor direct, poate fi extraordinar de mare.

● Redacția să aibă în vedere că nivelul de pregătire al tinerilor care muncesc este adeseori foarte diferit și că, în consecință, ziarul are de făcut față unei sarcini dificile pentru a reuși ca fiecare categorie să recepteze bine ideile, sensul lor, să rețină și să folosească ceea ce se scrie.

● Procesul integrării în activitatea productivă este foarte complex. Tinerii n-au deprinderea unei munci perseverente și, în plus, unii, o dată cu cîștigul material, încep să nu mai fie atenți la muncă, la propria calificare, la ridicarea continuă a nivelului cultural. Cultivarea discernămîntului, a științei de a alege între ceea ce este esențial — munca bine făcută, spiritul de ordine, dorința de progres etc. — și tentațiile facile, iată o sarcină extrem de importantă a organizațiilor U.T.C. și, implicit, a „Scînteii tineretului".

● Ziarul să țină seama că, spre deosebire de alte gazete, ocupă un loc aparte între publicațiile noastre: în timp ce cititorii săi urcă continuu treptele vîrstei și ale pregătirii, ies din sfera sa de preocupări, el trebuie să rămînă mereu tînăr, să preia an de an generațiile noi, să le sprijine în egală măsură în formarea profesională, ideologică, morală.

Revăzînd, azi, filele carnetelor de însemnări, constatăm nu numai cu surprindere, dar și cu deosebită plăcere cît de adînci, cît de serioase sînt meditațiile la adresa ziarului, chiar ale unor cititori aleși absolut la întîmplare, dovadă a legăturii lor cu gazeta pe care o primesc zilnic.

Punînd pe primul plan problemele muncii, așa cum rezulta și din opiniile de mai sus, tînărul **Petru Nicșa**, șef de echipă la secția I furnale din Hunedoara cerea ziarului să-și facă o obișnuință din prezentarea cu regularitate a „portretului moral al tînărului", indiferent de profesie, al acelui tînăr care — depășind media prin eforturile și capacitățile sale — devine model pentru cei din generația sa. „Citim cu interes, desigur, relatările unor întîmplări nedorite, faptele criticabile. Îmi dau seama însă că asupra mea au un efect incomparabil mai mare acele articole și reportaje în care sînt descrişi oameni buni, curajoși, pricepuți, îndrăzneți și inventivi, tineri cărora îți vine să le trimiți o scrisoare, imediat după ce ai luat cunoștință de viața, de munca lor", se declara de aceeași părere **Maria Stăncioiu**, elevă în anul IV la Liceul agricol din Curtea de Argeș.

Absolut firească ni se pare strînsa legătură care există între opiniile privind preocuparea ziarului pentru cultivarea dragostei de muncă, pentru pregătirea profesională a tinerilor și educația acestora. Aproape fără excepție, toți cei intervievați sau cei care ne-au scris s-au referit la rubrica „Să discutăm despre tinerețe, educație, răspunderi", a ziarului.

„Dacă „Scînteia tineretului" a rămas pentru mine ziarul cel mai apropiat se datorește acestei rubrici, interesului pe care ea îl prezintă pentru mine încă de pe cînd eram elevă în clasa a VII-a **(Ecaterina Cristea**, studentă, Facultatea de fizică a Universității București). Ceea ce aș avea de observat se referă însă la regularitatea apariției ei, la sfera domeniilor etice pe care le cuprinde — mai multe, mai complexe și mai nuanțate decît sînt tratate acum — și, îndeosebi, la faptul că se scrie (la această rubrică) nefiresc de puțin despre studenți, chiar și despre elevi".

„Rubrica „Tinerețe, educație, răspunderi" să fie prezentată zilnic și în ea să-și găsească mai mult loc problemele de etică profesională" **(Petru Balate**, maistru timplar, Fabrica de mobilă „23 August" Tg. Mureș).

„Întrucît sînt cadru didactic, integrez opinia mea doleanțelor elevilor cu care citesc și comentez adesea „Scînteia tineretului" ca rubricilor de educație să li se dea o atenție deosebită în sensul conceperii și realizării lor la cu un mai mare grad de varietate tematică și publicistică. Să se selecționeze cazurile într-adevăr interesante și revelatoare, să se evite un anume gen de „sobrietate" nepotrivită dialogului viu, deschis, cu tinerii" **(Tereza Mureșan**, profesoară, școala generală Oroiu, comuna Band, jud. Mureș).

„În articole, reportaje, anchete generația tînără trebuie să se recunoască mai mult cu profilul său moral, cu aspirațiile sale" **(Adrian Jiga**, director adjunct, liceul „Șincai" — București).

„Propun ca ziarul să se ocupe mai insistent de raportul care trebuie să existe între profilul moral al tînărului și obligațiile sale profesionale, de unitatea de manifestări care trebuie să existe între „băiatul bun" din afara fabricii și cel care trebuie să fie la fel în atelier, la locul de muncă" **(Ion Gîtlan**, controlor de calitate, uzina „Republica" secția Griviță).

De la primele numere din 1945 — între care și cel reprodus — și pînă astăzi, colecția „Scînteii tineretului" recompune în imagine și text, drumul luminos pe care l-au străbătut tineretul și întregul popor, elanul și înflăcărarea cu care tînăra generație s-a devotat și se devotează înfăptuirii politicii Partidului Comunist Român.

Firești ne apar, de asemenea, solicitările, de a se pune în permanență în directă legătură preocupările redacției pentru integrarea în muncă, pentru educația comunistă a tinerilor și modul în care își desfășoară activitatea organizațiile U.T.C. Tovarășul **Ionescu Alexandru**, locțiitor al secretarului U.T.C., org. nr. 14 „Semănătoarea" apreciind masa rotundă organizată în redacție cu tema „Ce înseamnă să fii utecist", la care a fost invitat, își exprima opinia ca ziarul să țină permanent în atenție realitatea mereu vie, dinamică a organizațiilor U.T.C., care presupune un îndrumar permanent privind formele, metodele, experiența desfășurării de acțiuni interesante, atractive pentru tineri. Să nu uităm, spunea el, că foarte adesea alți tineri sînt aleși în conducerile organizațiilor de bază U.T.C., că ei au nevoie să găsească în ziar îndemnuri și exemplele necesare. Să nu uităm, de asemenea, că, de la an la an, tinerii pretind să participe la o activitate pe măsura creșterii pregătirii lor politice, ideologice, culturale și că a nu ține pasul cu aceasta înseamnă a face un deserviciu organizației U.T.C. Ziarul poate fi o tribună a acestei experiențe, de aceea trebuie să vorbească mai puțin în formule generale, să redea fapte vii din activitatea organizațiilor U.T.C.".

Multe opinii a primit ziarul în această perioadă de la elevi. Justificat: numeric, elevii formează categoria cea mai mare de cititori ai „Scînteii tineretului", întrucît, pînă la o vîrstă, toată tinerețea țării învață. „Ziarul „Scînteia tineretului", ne scrie **Domițian Gornic**, elev în clasa a XII-a la Liceul „Decebal" din Deva, a devenit un prieten nedespărțit al elevilor din liceul nostru, întrucît se ocupă cu atenție de preocupările noastre. Paginile speciale pe care le închină școlii, elevilor sînt concludente. Am dori însă ca redacția să se preocupe de pătrunderea mai în profunzime a unor aspecte legate de specificul vieții de elev (școala — bibliotecă — studiu personal — sport — distracții — odihnă etc,). Mai puțină unilateralitate și, pe cît posibil, articole mai temeinic informate, evitînd repetițiile aducînd noutăți, argumente la nivel mai înalt cultural".

Anastasiu Călin, (clasa a XII-a E) și **Ignat Tudor**, (clasa a XI-a B) de la Liceul „Cantemir" - București, solicită „Scînteii tineretului" o preocupare mai mare pentru acea categorie de tineri aflați în pragul alegerii profesiei. „Ziarul a deschis o rubrică extrem de utilă. Propun ca el să ne dea nu numai sfaturi, dar să ne ofere și mai multe informații privind profesiile înseși, să aflăm în informații despre locurile ce vor fi puse la dispoziție în școlile profesionale, tehnice, în facultăți, în așa fel încît cei ce-și aleg profesia să poată avea o oglindă mai limpede a cerințelor sociale și în raport cu care să coreleze propriile opțiuni, ținînd cont de aptitudinile, de înclinațiile de care dispun".

Desigur, lista sugestiilor pe care cititorii le fac ziarului cu prilejul aniversării a 25 de ani de la tipărirea primului său număr, sînt mult mai numeroase. Spațiul nepermițîndu-ne o publicare extensivă ne mulțumim să completăm această imagine reproducînd, pe scurt, alte cîteva. **Ioana Voinea**, fizician la Institutul de cercetări electronice, propune ca ziarul să invite mai des tineri în redacție, să le asculte părerea. Opiniile tinerilor să apară mai distinct în ziar. **Mario Podoleanu**, proaspăt inginer horticultor (C.A.P. Bărcănești-Ilfov), mulțumind pentru faptul că ziarul l-a ajutat să ajungă la convingerea că formarea ca specialist nu se poate obține decît în legătură directă cu producția, propune să se continue aceste preocupări și, totodată, să se urmărească cu mai multă atenție pătrunderea ziarului în rîndurile tinerilor de la sate. În preocupările redacției urmînd să intre găsirea acelei arii tematice și a acelor forme publicistice care să-l facă mai mult solicitat de tinerii de această categorie profesională. **Nicoleta Beznea**, locțiitor al secretarului U.T.C. la țesătoria „Suveica"-București, propune ca rubricile culturale ale „Scînteii tineretului" să țină mai mult cont de faptul că foarte mulți tineri sînt încă în stadiul de inițiere artistică, că ei au nevoie, deci, de sprijin în însușirea unor prime noțiuni din acest domeniu. Iar **Cornel Ionescu**, tehnician, pledează „în numele unor amatori de sport" să se acorde maximum de atenție („și spațiul necesar !", rubricilor de sport, note de drum, umor etc. „Ziarul pentru tineret să fie cu adevărat tineresc", susține el. **Constantin Dumitrescu**, student în anul III filozofie, București, atrage atenția asupra articolelor prea lungi ai căror autori uită fie că tinerii și-au însușit deja — în școală, la locul de muncă — multe dintre noțiunile explicate pe larg, fie că ei nu dispun de atîta timp încît să facă „studii" luînd în mînă un ziar. Tot el este de părere că informațiile privind tineretul lumii trebuie să fie mai numeroase și mai exacte. „Chiar și pentru cei care n-am vizitat alte țări, dar care citim mai mult, vedem filme etc. este clar că unii reporteri sînt tentați să vadă peste hotare doar... monumente, scăpîndu-le aspectele mai dramatice, mai realiste și pline de înțelesuri ale vieții cotidiene a tinerei generații. Tineretul nostru are nevoie de o imagine mai completă și exactă a lumii contemporane în primul rînd pentru a se putea cunoaște pe sine, pentru a-și cunoaște locul și rolul în societate, pentru a putea aprecia la valoarea reală condițiile de care se bucură în societatea socialistă. Permiteți-mi, deși m-ați întîlnit absolut întîmplător, să urez „Scînteii tineretului" succese și mai mari în activitatea sa în cel de al doilea pătrar de secol pe care îl începe !"

...Interesul pentru ziar al celor mai mulți tineri este demonstrat cu convingere de aceste opinii, de faptul că ei gîndesc cu profunzime, cu atenție la ziarul pe care îl primesc zilnic acasă, la școală, la locurile de muncă, în fabrici și pe ogoare, pe șantiere și în institute de cercetări. Dacă publicăm cîteva dintre ele este fiindcă în atenția noastră, a colectivului redacțional, opiniile tinerilor ocupă un loc primordial în alcătuirea ziarului, dar și fiindcă, deschizînd această filă a agendei redacționale, dorim ca tot mai mulți cititori să ne comunice în continuare opiniile, gîndurile, sugestiile, propunerile tematice, titluri și subiecte de anchete, reportaje, numele unor personalități despre care doresc să se scrie în ziar etc., etc.

Tuturor celor care ne-au scris și care ne vor scrie, redacția le promite răspuns prompt în paginile „Scînteii tineretului", realizînd astfel și mai bine colaborarea ziar-cititor, care durează de 25 de ani și care este condiția esențială a succesului unui ziar de tineret pus în slujba generației tinere, a înfăptuirii mărețelor proiecte de înflorire a patriei înțelept și precis conturate de partid.

TINERII AU UN CUVÎNT DE SPUS. SĂ ȘI-L SPUNĂ !

(Urmare din pag. I)

Rm. Sărat ne costă 6 000 zile muncă.

6 000 zile muncă, adică echivalentul retribuției unei echipe de 10—12 oameni și nu de 7, pe timp de un an de zile și nu de 3 săptămîni sau o lună, a unei echipe care s-ar fi putut închega chiar la Frumușița din cei peste 300 de tineri, majoritatea băieți (200). Despre ei poți afla cu ușurință că meseria de constructor nu le este întru totul străină.

— Au deprins-o, mulți, pe șantierele județului — accentuează tovarășul **Mihai GROSU**, secretarul comunal U.T.C. **Au dovedit-o construind case membrilor cooperatori.**

— Atunci, nu și-ar fi putut arăta ei măiestria și la lucrările obștei ?

— După cîte am auzit, nu se încumetă.

Dar cine sînt tinerii care au lucrat în perioada verii la Galați și ce anume au învățat să facă acolo, de ce nu se încumetă să formeze o echipă ? De fapt secretarul știa prea puține lucruri ca să te poată lămuri. Am încercat să aflăm singuri. Ni s-a vorbit de existența unui adevărat nucleu de constructori ai comunei. Tot ce s-a construit în ultimii ani la Frumușița este rodul priceperii lor. Este adevărat, unii au mai plecat, s-au angajat prin alte părți, dar au rămas oameni pricepuți și în comună : Apostol Bîgu, Gheorghe Drăgan, Constantin Codreanu. Iar doi, Nicolae și Ionel Basalic, tată și fiu, lucrează chiar în cooperativă.

Ne-am amintit atunci că la Pechea întîlnisem forfota unui șantier.

— N-am dus niciodată lipsă de meșteri, pentru că băieți care să învețe meseria de constructor, ne relatase tov. **Ion NEGOIȚĂ**, președintele cooperativei „11 Iunie", **sînt destui. Organizația U.T.C. ni-i recomandă și noi ceilalți, mai vîrstnici, cu mai multă experiență, îi calificăm în meseriile de care știm că vom avea mai multă nevoie.**

Îi sugerăm tovarășului Grosu ideea. Răspunsul vine prompt și ne retează orice elan :

— Asta nu este de competența noastră !

NU AVEM CU CE ?

La început te simți îndemnat să dai dreptate celor cu care vorbești. Cum însă neglijența și risipa vor acuza întotdeauna cauza „obiectivă" a lipsei de materiale, să revenim la Frumușița. La ora prînzului, meșterii, aduși „cu mari sacrificii" din Rm. Sărat, încă nu-și începuseră lucrul. Explicația ? Aceeași auzită pentru a nu știm cîta oară în județul Galați : „nu avem cu ce". Dar care materiale de construcții, ne-am interesat, atît de greu de procurat le lipseau ? Cărămizile, cimentul, lemnul, fierul ? Nimic din toate acestea.

— Ne lipsește apa, ni s-a spus. Nu s-a găsit nimeni să umple o cisternă.

Cîțiva pași mai încolo, într-o parte cisterna lîngă 10 tractoare, iar în alta gîrla.

La Drăgușeni, ne întîlnim din nou cu „nu avem cu ce". Șeful brigăzii de constructori, **Ion Tiron**, ne prezintă un grajd cu zidăria la jumătate, o maternitate pentru scroafe și două saivane fără acoperiș.

— Am trimis camioanele la Bicaz după plăci de azbociment, intervine **Miluță ISTRATE**, președintele cooperativei. **Vom căuta să cumpărăm o cantitate suficientă de PFL. O să ne trebuiască după aceea și niște șipci. Dacă nu vom izbuti, și asta se poate, atunci cooperativa va renunța să cumpere cele 500 de oi planificate, va vinde 60 de bovine iar animalele vor ierna în adăposturile vechi.**

— În cazul ăsta, ne spune îngrijorat brigadierul zootehnist **Petre IGNĂTESCU, iar o să pierdem ca în iarna trecută 13 la sută din oi. Cîteva ierni așa și rămînem fără nici una.**

Este o situație care ar fi putut să fie ușor evitată. În locul atîtor materiale costisitoare pentru procurarea cărora s-a pornit la drum lung, din mîndrie deșartă, pentru a avea, ca nimeni alții, saivane acoperite cu plăci de azbociment și cu plafon din PFL, ar fi existat posibilitatea să se apeleze la înlocuitori ieftini, mai buni și la îndemînă : stuf din împrejurimi și furci, căpriori, cosoroabe din vechile saivane care de mult trebuiau să fie demolate.

— Sînt acțiuni a căror responsabilitate organizația tineretului și-ar asuma-o oricînd, ne asigura SERGIU BIRT, secretarul comitetului comunal U.T.C. **Am putea merge noi să tăiem stuf, am demola noi saivanele, am sorta și transporta materialele rămase acolo unde este nevoie de ele. Am putea ajuta direct pentru ca adăposturile să fie terminate la timp. Dar nu ne-a investit pînă acum nimeni cu o asemenea responsabilitate.**

Un ajutor la care se poate apela în orice moment, rămas nefructificat pentru că președintelui i-a fost mai ușor să-l cheme pe contabilul-șef să-i dea un C.E.C. în alb și libertatea să-l chetuiască. Iar organizația de tineret, așteaptă liniștită solicitările conducerii cooperativei. Este tot ce putea să facă ?

POȚI ȘI CEEA CE APARENT NU ȚI SE CERE !

Frumușița, Drăgușeni. Slobozia-Conachi. Am fi putut să nu ne oprim aici. În alte zeci de puncte ale județului, la Vlădești, Brăhășești, Cudalbi, Măstăcani, Cavadinești, Gohor etc. am fi pus aceeași întrebare, ni s-ar fi răspuns cu aceleași cuvinte : „Tinerii au intenții bune, sînt hotărîți să contribuie, dar nu ei dau semnalul, nu ei își aleg punctele de intervenție ; libertatea lor de acțiune este limitată la obiectivele pe care le stabilesc consiliile de conducere ale unităților".

Împrejurările surprinse de noi ne conduc însă la o altă concluzie. Ceea ce tinerii pot face se înscrie pe un registru foarte larg, de la transportul unei cisterne cu apă, efort pe care nimeni nu-l solicită în aparență și pînă la recomandarea acelora care să lucreze permanent în echipele de construcții, de la asumarea din proprie inițiativă a sarcinii de a pune în ordine materialele necesare șantierului, cărămizi, pietre, saci de ciment, cherestea, pentru a înlătura orice pierderi și pînă la a face propuneri de soluții constructive în fața consiliului de conducere al cooperativei. Chiar dacă propunerile tinerilor ar fi primite la început cu rezerve, ele puteau fi aduse pînă în fața biroului executiv al Uniunii județene al C.A.P., puteau obține creditul de aplicare, pentru că șefa sectorului tineret săteso a comitetului județean Galați al U.T.C. este membră a acestui birou executiv. Este meritul incontestabil al comitetului județean U.T.C. că a reușit să demonstreze utilitatea unei asemenea alegeri, dar prezența activistului în forul de conducere al cooperativelor agricole trebuie acum folosit din plin. Și nu este întotdeauna folosit astfel. Ne-am fi așteptat, judecînd după acțiunile preconizate de comitetul județean la sate, concursuri profesionale, schimburi de experiență între diverse sectoare, întîlniri ale tinerilor cu ingineri și cadre de conducere, ca spiritul de emulație și inițiativă al tinerilor să se manifeste cu mai multă pregnanță și în domeniul construcțiilor zootehnice. Ajutorul lor la încărcatul și descărcatul materialelor, transportul bușteni lor la gatere, al balastrului n-ar fi fost în nici un caz refuzat de cineva. N-a fost cerut pentru că astfel de acțiuni tradiționale cîndva în activitatea organizațiilor U.T.C., a tinerilor de la sate, au fost uitate pînă și de tineri.

— Desigur — ne spunea într-o discuție tov. **Nicolae DAN**, secretar al Comitetului județean Galați al P.C.R., **tinerii trebuie să se integreze în eforturile pe care le fac toți ceilalți. Dar această integrare nu trebuie înțeleasă în nici un domeniu, nici la sate, ca o aliniere comandată, docilă, mută. Tinerii au un cuvînt de spus în atingerea scopului pe care comitetul județean de partid l-a propus tuturor țăranilor cooperatori — să terminăm înainte de venirea iernii construcțiile zootehnice. Dimensiunea contribuției tinerilor nu depinde numai de calitatea conducerii cooperativei agricole, dar și de calitatea conducerii organizației U.T.C. Numai așa tinerii pot să-și spună cuvîntul și comitetul județean de partid așteaptă ca ei să și-l spună !**

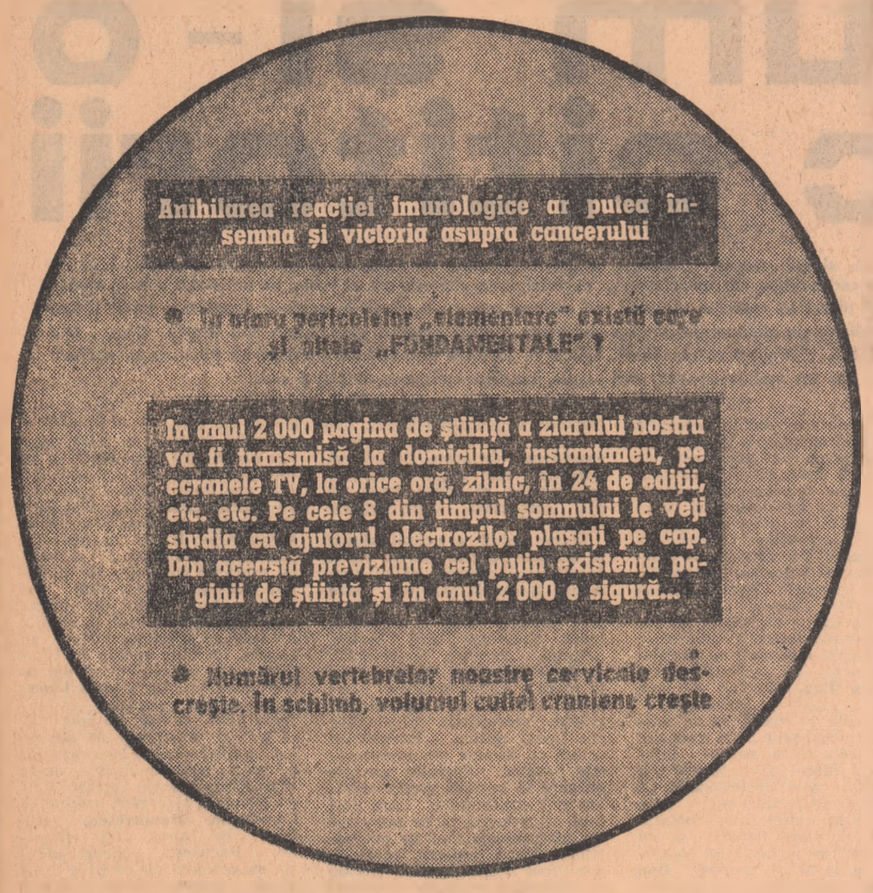

DIN CULISELE TRANSPLANTĂRII ORGANELOR

Cunoaşterea umană evoluează acum pe orbite mult mai sigure, atît în marele cît şi în micul cosmos. Se pare că de acum victoriile Omului asupra Naturii vor fi mai dese decît înfrîngerile !

SERURILE ANTILIMFOCITARE SAU ANTIGENELE VIRALE ?

Transplantarea organelor este una dintre cele mai remarcabile „aventuri" ale ştiinţei. Aventură în sensul adevărat, frumos şi uman al cuvîntului. Această „aventură" a început în laboratoarele de cercetări experimentale şi se pare că acelea care o vor încheia vor fi tot aceste laboratoare, pentru că, deşi pînă acum s-au efectuat în întreaga lume aproape 2 000 transplantări de rinichi, peste 30 de transplantări de ficat şi aproape 150 de transplantări de inimă la om, operaţia are o finalitate foarte limitată, din cauza procesului biologic de respingere a grefei, aflat încă departe de elucidare şi rezolvare practică.

Pînă acum nu se ştie precis decît că respingerea unei grefe are caracterul unei reacţii imunologice şi că unora dintre globulele albe ale organismului, limfocitele, le revine rolul cel mai important atît în declanşarea, cît şi în întreţinerea lui. Aceste celule sanguine intră în contact imediat cu celulele endoteliale ale grefei (celulele care căptuşesc pereţii vaselor) şi suferă acţiunea acestora, o acţiune „de informare" asupra prezenţei unui ţesut străin în organismul gazdei. Limfocitele organismului-gazdă aderă la suprafaţa celulelor endoteliale ale grefei de rinichi, inimă sau ficat încă din primele ore după operaţie. Se constată că ele se transformă chiar în interiorul grefei, îmbogăţindu-şi conţinutul în acid ribonucleic, după care intră într-o fază neobişnuită, de puternică proliferare. Limfocitele astfel transformate, transmit „informaţia" pe care o deţin sistemului limfoid al organismului, responsabil de producerea anticorpilor. Ele însele devin transportori de anticorpi de la acest sistem la grefă.

Aceste observaţii au condus la utilizarea serului antilimfocitar, alături de alţi agenţi (iradiere, mercaptopurină, imuran, hormoni corticosteroizi, actinomicinele) în scopul împiedicării respingerii grefelor de organe. Interesul pentru serul antilimfocitar a crescut considerabil în ultima vreme pentru că s-a dovedit că el dă posibilitatea de a se face un tratament oarecum mai selectiv, interceptînd numai o anumită fază a răspunsului imun al organismului-gazdă şi nu procesul în totalitatea lui.

Dar tratamentul imunosupresor, adică tratamentul care are în vedere atenuarea sau abrogarea acestui proces, nu este aplicabil după scheme prestabilite oricărui fel de grefă de organe. De exemplu, s-a constatat că la animalele supuse unui tratament imunosupresor identic, grefele de ficat sînt mai uşor tolerate decît cele de rinichi, în timp ce grefa de inimă este tolerată chiar şi în condiţiile unui tratament imunosupresor intermitent.

În ultimii 2—3 ani s-au adunat numeroase observaţii, directe sau indirecte, în sprijinul folosirii unor virusuri în combaterea fenomenului de respingere a grefelor. De pildă, s-a demonstrat că în timp ce unele virusuri, ca virusul vaccinal (utilizat în mod curent pentru vaccinarea antivariolică a copiilor) accelerează desfăşurarea acestui fenomen, altele, ca adenovirusurile, sînt în stare să inducă o toleranţă prelungită a organismului-gazdă faţă de anumite grefe. Noi înşine, în Laboratorul de chirurgie şi patologie experimentală al Spitalului clinic Fundeni, am reuşit să prelungim în mod semnificativ supravieţuirea grefelor de piele la iepuri după imunizare cu un anumit tip de adenovirus. Purificarea antigenelor acestor virusuri şi prepararea unor vaccinuri vor constitui probabil următorul pas în investigarea posibilităţii de a le folosi împotriva fenomenului de respingere a grefei.

O ANALOGIE CARE A DUS LA REZULTATE PRACTICE IMPORTANTE

În evoluţia sa istorică, transfuzia sanguină a cunoscut o lungă perioadă de derută, pînă în 1900—1901, cînd Lansteiner a reuşit să diferenţieze globulele roşii umane în cele 4 grupuri, atît de cunoscute astăzi : 0 (I), A (II), B (III) şi AB (IV). O dată cu această descoperire, stabilirea compatibilităţii sîngelui transfuzat a încetat de a mai fi o problemă şi transfuzia sanguină a fost introdusă în arsenalul de mijloace terapeutice curente. Ca şi în cazul transfuziei sanguine, s-ar putea afirma că în transplantarea organelor selecţionarea donatorului are cea mai mare importanţă.

Cercetări efectuate au permis să se obţină o clasificare a leucocitelor umane în grupe antigenice, asemănătoare grupelor de hematii umane, dar mult mai diversificate. A fost nevoie de o perioadă de circa 7 ani pentru a se dovedi că şi cele mai mici celule sanguine, trombocitele, ou un rol major în coagularea sîngelui, sînt, de asemenea, purtătoare de antigene de compatibilitate tisulară, care studiate individual, nu păreau a avea vreo importanţă în transplantarea organelor.

Astăzi, selecţionarea donatorilor de organe pentru transplantare la om se face prin metode care au la bază aceste constatări. Şi se face cu o precizie care ar putea fi considerată un succes important.

TRANSPLANTAREA ŢESUTULUI NORMAL ŞI CANCERUL

Este surprinzător, dar multe dintre cunoştinţele noastre, privind transplantarea organelor normale, se datoresc eforturilor făcute de oncologi în cercetarea aşa-numitei „imunităţi tumorale". Ei au stabilit că, în linii esenţiale, atît transplantarea ţesuturilor normale, cît şi aceea a ţesuturilor neoplazice sînt supuse aceloraşi legi biologice.

În cadrul acestor cercetări, analogiile dintre dezvoltarea fătului normal şi evoluţia tumorilor transplantabile au fost deseori revelatoare. Fătul poate fi considerat ca o grefă naturală, deoarece între el şi mamă se stabilesc deosebiri genetice importante din cauza moştenirii sale genetice din partea tatălui. Dar fătul reprezintă o grefă care se bucură de o dispensă specială de la legile transplantării, pentru că organismul mamei nu declanşează o reacţie de respingere împotriva lui. Atît fătul cît şi ţesuturile canceroase au proprietatea biologică de a se dezvolta rapid. Aşadar, în contrast cu grefele de ţesuturi normale, tumorile transplantabile, cu creştere rapidă, nesocotesc — acesta este termenul ! — diferenţele antigenice, fie „tari", fie — mai ales — „slabe" dintre ele şi organismul gazdei.

Observaţiile de pînă acum sugerează că, în aceste cazuri, primitorul elaborează o serie de anticorpi cu capacitatea de a acoperi, ca un fel de mască, antigenele fătului sau ale tumorii, în aşa fel încît ele nu mai pot fi „recunoscute" şi distruse de limfocitele sale.

Aceste experienţe au oferit baze noi de interpretare pentru observaţii clinice în aparenţă de natură diferită. Astfel, s-a putut explica de ce o grefă efectuată de la copil la mamă este tolerată un timp îndelungat, în timp ce aceeaşi grefă de la acelaşi copil la celălalt părinte este distrusă în intervalul de timp în care este distrusă şi grefa de la un donator neînrudit. Reacţia imunologică, de tipul respingerii grefelor, a fost incriminată şi în explicarea eficacităţii chimioterapiei în coriocarcinoamele apărute la femeie şi lipsa eficacităţii acestui tratament în coriocarcinoamele (tumori maligne), dezvoltate la bărbaţi.

Se pare că cele două procese biologice — imunitatea de transplantare şi cea tumorală — sînt foarte asemănătoare. Descoperirea acestor mecanisme imunologice va constitui, poate, cel mai mare succes care a fost înregistrat vreodată în tratamentul unei boli.

Deocamdată, orientarea terapeutică în aceste două domenii, transplantarea organelor şi cancerul, este identică. După 11 ani de la introducerea amniopterinei în tratamentul leucemiilor şi al altor forme de cancer, s-a constatat că această substanţă are şi efecte imunosupresoare. De atunci, adică din 1959, cîteva dintre substanţele cu astfel de efecte (endoxan, mercaptopurină, imuran, metotrexat, etc.) sînt utilizate atît în combaterea anumitor tipuri de cancer, cît şi în aceea a respingerii grefelor. Dar trebuie spus că evaluarea tratamentului cu aceste substanţe este o problemă mult mai complicată în cancer decît în transplantare.

Dr. EXACUSTODIAN PĂUŞESCU
şeful Laboratorului de chirurgie şi patologie experimentală al Spitalului clinic Fundeni

Premiile Nobel pentru fizică - 1969

QUARK !

Ce sînt „quarkurile" ? Nu ştie exact încă nimeni. Ce înseamnă „quark" ? Nu înseamnă nimic. Şi probabil tocmai fiindcă acest cuvînt nu are nici un înţeles a fost ales — cu o doză de umor — de către fizicianul american Murray Gell-Mann pentru a denumi o particulă elementară despre care nu se ştie nimic. Cuvîntul quark *a fost creat de Lewis Caroll, autorul celebrei „Alice în ţara minunilor" pentru a exprima ideea că... nu e nimic de exprimat.*

Murray Gell-Mann nu a împlinit încă 40 de ani, iar teoria sa care i-a adus gloria a emis-o la 32 de ani. Despre ce este vorba ? După cum se ştie, pînă la începutul deceniului VI al secolului nostru se considera că atomul este compus din cîteva particole elementare. O dată cu construirea acceleratoarelor gigante imaginea aceasta s-a dovedit a fi falsă : clişeele fotografice au permis înregistrarea a peste 100 de particole noi. Un adevărat foc de artificii atomic, care a provocat o serioasă confuzie în lumea fizicii. Savanţii, oameni în general înclinaţi spre logică şi simplitate au presupus, şi se pare pe bună dreptate, că o asemenea dezordine în natură nu poate fi un fenomen firesc. E greu de crezut că materia ar putea fi compusă dintr-o asemenea multitudine de elemente de bază. Poate, şi-au spus ei, toate noile particole descoperite nu reprezintă în fapt decît manifestări diferite ale unui mic număr de elemente, într-adevăr fundamentale. În 1961 americanul Gell-Mann de la Institutul tehnologic din California, împreună cu israelianul Ne'eman au propus o teorie, numită „a simetriei unitare", care grupa particolele elementare în familii de cîte 8 sau 10. Gell-Mann demonstra în acelaşi timp că o dată clasate ele prezintă o serie de proprietăţi comune, ceea ce ar permite să se accepte ideea că aceste elemente constitutive ale atomului ar fi la rîndul lor construite din subparticole „fundamentale", pe care le-a botezat „quark". Cu alte cuvinte, fizicianul american a alcătuit în privinţa particolelor elementare un tabel similar cu cel pe care Mendeleev îl propusese în secolul trecut pentru clasificarea elementelor. În istoria ştiinţei un episod clasic a fost reluat : pînă acum nici un quark nu a fost capturat dar... în 1964 teza lui Gell-Mann a căpătat o strălucită confirmare întrucît ea prevedea existenţa unor particole cu caracteristici precise dar încă nedescoperite. Or, în acel an, una dintre ele a fost identificată la Brookhaven, proprietăţile ei coincizînd cu cele prezise. De atunci Gell-Mann şi-a dezvoltat teoriile ajungînd la aşa-numita SU 3 (Simetrie unitară 3 care presupune o simetrie ternară între toate particolele).

Se consideră în prezent că pentru a putea descoperi quarkurile în acceleratoare, puterea acestora trebuie ridicată pînă la 200 Gev. Abia după 1973 fizicienii vor avea la dispoziţie asemenea instalaţii. Între timp cercetătorul australian Charles McCusker a declarat că fotografiind radiaţia cosmică, între cele 60 000 de clişee realizate a obţinut cinci care conţin urmele unor quarkuri. Deocamdată lumea ştiinţifică manifestă scepticism faţă de această afirmaţie.

CRONICA IPOTEZELOR 500 DE EXPERŢI DESPRE VIAŢA COTIDIANĂ ÎN ANUL 2000

Cum va arăta civilizaţia umană în anul 2 000 ? La această întrebare au răspuns 500 de specialişti în cadrul unei anchete ştiinţifice internaţionale.

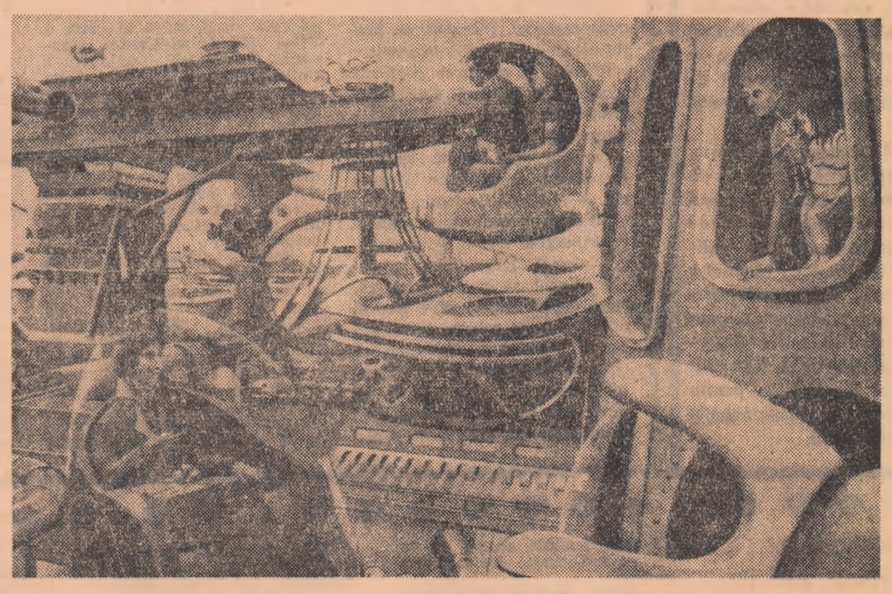

Transporturile şi comunicaţiile vor depăşi fantasticul

În nomenclatorul transporturilor, evident, un loc aparte îl vor deţine cele aeriene. Oamenii şi mărfurile vor face înconjurul lumii în vehicule spaţiale asemănătoare rachetelor noastre actuale teleghidate, care vor dispune însă de mijloace de control cu mult mai complexe decît cele existente azi. Pentru traseele mai reduse se va utiliza, mai ales, un fel de farfurioară zburătoare cu control magnetic.

În perioada următorilor 30 de ani omul va face un extraordinar progres şi în domeniul comunicaţiilor. Satelîţii şi alte noi instrumente tehnice necunoscute încă, vor permite fiecăruia dintre noi să comunice verbal, vizual sau prin scris cu oricine, oricînd şi oriunde. În plus, va fi posibil să se regăsească imediat urma unei convorbiri pentru a fi reprodusă. Sute de milioane de oameni se vor asculta şi se vor vedea perfect unii pe alţii. Ei vor dispune de posturi de televiziune miniaturale, cu ajutorul cărora vor putea comunica direct unii cu alţii, indiferent de distanţa la care se vor afla, utilizînd o linie personală, asemănătoare liniilor telefonice actuale. Prin sateliţii de televiziune multe sute de milioane de telespectatori vor privi acelaşi program, în acelaşi timp, fără a fi deranjaţi că el se va transmite într-o limbă pe care n-o cunosc. Cu ajutorul unor traducătoare speciale fiecare program va fi redat instantaneu şi în limba lor.

O revoluţie tehnică va cunoaşte şi informarea cotidiană a omului. Astfel, electronica va permite să se imprime simultan ziarele şi revistele în mai multe puncte pe glob deodată. Mai mult, dezvoltarea holografiei va da naştere unei televiziuni tridimensionale ca şi la nenumărate alte procedee. Cu alte cuvinte, va exista un vast evantai de servicii, de informaţii şi de distracţii : vizuale, auditive sau grafice. Graţie cablurilor coaxiale mai groase decît un burlan obişnuit vom dispune de aceste servicii la noi acasă, la birou sau la şcoală. Prin acelaşi mijloc, se vor putea obţine : copii de pe ziare şi alte surse scrise, provenind din întreaga lume, accesul direct la biblioteci, la serviciile de diagnostic medical şi la centrele de informaţii financiare, meteorologice şi comerciale.

Se va învăţa mai repede şi se vor putea face cumpărături de la domiciliu

Progresele realizate în accelerarea procesului de asimilare a cunoştinţelor pe baza utilizării calculatoarelor şi electronicii vor permite studentului anului 2 000 să-şi însuşească în patru ani cunoştinţe ce necesită acum 12 ani de studii. Acest lucru va fi posibil folosindu-se informaţiile înmagazinate în ordinatoare, cu care se va putea intra în legătură printr-un sistem de unde pe care studentul, evident îl va cunoaşte. Mai precis, e suficient ca acesta să-şi pună casca sa de electroencefalograme, să se asigure că electrozii sînt bine fixaţi şi să regleze calculatorul pe tipul de cunoştinţe dorit pentru a putea studia chiar în timpul somnului. Căminul studenţesc fiind în legătură directă cu un ordinator, studenţii vor putea învăţa tot ceea ce priveşte un subiect sau tot ceea ţi interesează ; ei vor avea posibilitatea să poarte oral sau prin scris un dialog viu cu calculatorul.

Calculatorul va fi folosit pe o scară largă în cele mai diverse domenii. În finanţe nu va mai fi nevoie de monede de schimb. Toate tranzacţiile financiare se vor face prin ordinatoare care vor transmite automat, la domiciliu, prin telefon extrasele de pe un cont existent în bancă. Acelaşi lucru se va petrece şi cu cumpărăturile necesare pe care consumatorii le vor face, de acasă, zilnic. Ei vor putea vedea pe un ecran în trei dimensiuni toate articolele pe care le doresc. O dată realizată alegerea, cei interesaţi vor da ordin calculatorului să comande mărfurile şi să plătească suma necesară în bancă. Consumatorii vor putea la fel comanda un mare număr de produse ca : rochii, costume şi chiar automobile. În aceeaşi manieră se va efectua şi cumpărarea produselor industriale de către întreprinderi.

Ordinatoarele vor îndeplini şi alte sarcini, care astăzi par de-a dreptul fantastice. Ele vor putea pătrunde şi în lumea editorială producînd o veritabilă renaştere. Va fi tot mai puţină nevoie de texte imprimate. De îndată ce un autor îşi va termina romanul, cartea de estetică sau piesa de teatru, el va dicta direct manuscrisul său, care va fi transmis prin ordinator tuturor cititorilor care îl solicită.

Astfel va arăta civilizaţia tehnică în pragul secolului XXI după cum apreciază prospectiviştii. Evident, în previziunile citate există o anumită doză de fantezie pe care realitatea s-ar putea să o infirme. Pe de altă parte unele prognoze se bazează pe realizări deja obţinute în ultimii ani, deocamdată la nivel experimental, ceea ce face să presupunem o depăşire a lor de către realitate.

I. P.

DOI STUDENŢI NE DEMONSTREAZĂ CĂ

EVOLUŢIA BIOLOGICĂ A OMULUI NU A INCETAT !

Studiile de anatomie comparată efectuate încă de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea, privitoare la originea craniului în regiunea occipitală, au demonstrat că în cursul evoluţiei speciilor, craniul se măreşte în partea sa posterioară, prin înglobarea succesivă a primelor vertebre cervicale. Acest fenomen determină şi transformarea primilor nervi spinali (ai coloanei vertebrale) în ultimii nervi cerebrali (ai craniului). S-a constatat, de asemenea, că din acest punct de vedere, pe scara filogenetică există diferenţe clare de la formele inferioare la cele superioare, inclusiv între om şi precursorii lui. Concluziile însă se opresc aici. Se consideră şi astăzi că la om regiunea atlanto-occipitală (formată din prima vertebră, atlas şi osul occipital) este definitiv stabilită. Tot ceea ce deviază de la această formă, considerată normală, este clasat ca fiind o manifestare patologică.

Dar iată că, studii amănunţite şi cercetări originale efectuate timp îndelungat de către doi studenţi (fraţi gemeni) SORIN RIGA şi DAN RIGA, din anul V al facultăţii de medicină generală din Bucureşti, au condus la concluzia — contrar teoriei devenită clasică — că şi la **omul contemporan această regiune se află într-o continuă transformare evolutivă.**

Ne-am adresat ingenioşilor ucenici ai lui Esculap în scopul de a obţine amănunte privitoare la descoperirea lor.

— Care au fost premisele şi primele rezultate ale cercetărilor ?

— Noi am pornit de fapt la studierea temei, după ce am ajuns la concluzia că în complexitatea procesului evolutiv, succesiunea precipitată a fazelor de dezvoltare nu a permis ca în regiunea atlanto-occipitală să se producă o stabilizare a structurii sale. În filogeneză această zonă osoasă s-a dezvoltat prea rapid, neavînd timp ca în cadrul fiecărei specii să se definitiveze morfologic. Şi acum sînt întîlnite la om cazuri, se poate spune de atavism, în care ultima vertebră (proatlas) intrată în formaţia osului occipital, îşi poate recăpăta uneori individualitatea prin apariţia unor părţi distincte din ea sau chiar a vertebrei întregi. Deci găsim, în prezent, manifestarea unor stadii trecute care demonstrează elocvent incompleta stabilizare a regiunii. Ajungînd la aceste rezultate am putut afirma că mărirea în volum a masei nervoase, observată progresiv pe scara filogenetică, a fost şi ea una din cauzele ce au dus la mărirea cutiei craniene în zona occipitală pe seama înglobării vertebrelor.

— Dar aceste „deformări" au fost observate şi pînă acum. Ce explicaţii se dădeau fenomenului ?

— Într-adevăr ele erau cunoscute, însă au fost considerate, în mare parte, efecte congenitale, ale unor accidente, maladii etc., oricum li se dădea o apreciere patologică. Analiza pe care noi **am făcut-o pe cinci mii de cranii, trei mii de vertebre şi cinci mii de radiografii,** a relevat, în primul rînd, faptul că o bună parte din ele prezintă reduceri ale vertebrei atlas, în diferite grade, sau chiar înglobarea sa totală în osul occipital.

Important este faptul că dintre aceste cazuri nu toate s-au manifestat clinic, (adică au fost suportate fără să supere), ori s-au manifestat clinic nu prin ele însele ci datorită unor traumatisme ale acestei regiuni sau a diferitelor infecţii localizate în această zonă, într-adevăr de mare sensibilitate.

Astfel am ajuns la concluzia că şi la omul actual are loc o continuă transformare a regiunii atlanto-occipitale, ca exprimare a unui proces evolutiv a speciei umane, care nu a încetat nici pe linie biologică.

S. PAUL

N. R. : Lucrarea fraţilor Riga va fi prezentată la sesiunea cercurilor ştiinţifice studenţeşti care se desfăşoară azi şi mîine la Tg. Mureş.

CRITICA DE FILM
față în față cu
PUBLICUL

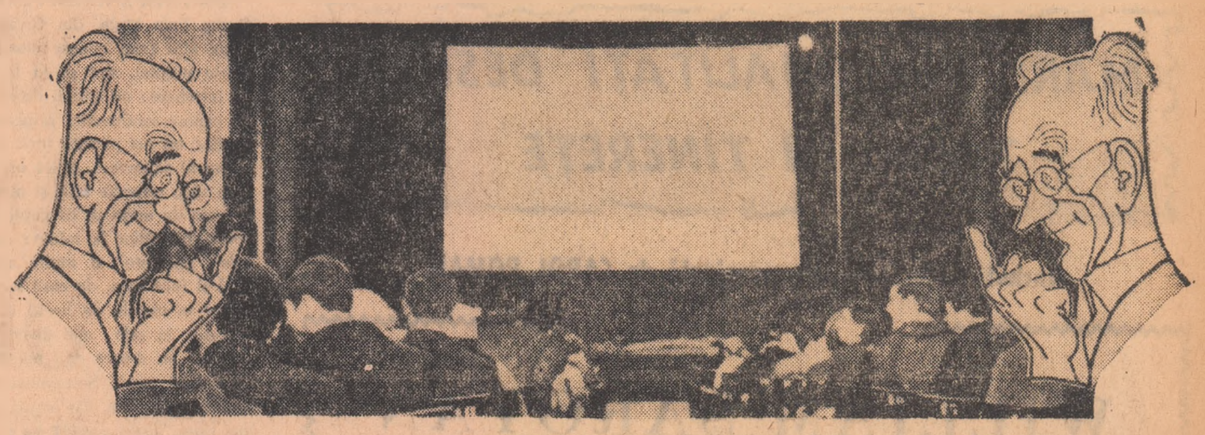

Există un dialog cotidian între publicul cinematografic și cronicarii de film? Judecînd după scrisorile primite la redacție și după ecoul pe care-l trezesc unele comentarii pe marginea filmelor, nu numai că el există, dar este chiar foarte aprins. O dovadă ar putea fi și „simultanul" oferit publicului de către criticii: Radu Cosașu, Ana Maria Narti, T. Caranfil și purtat cu vioiciune, în vibrația unei săli înțesate de cîteva sute de cinefili, prieteni sau — de ce nu? — adversari ai criticii.

Pentru cine se fac filmele?

Ionel Petrișanu — proiectant: Sînt adesea izbit de inconcordanța punctelor de vedere pe care le surprind în cronicile ce comentează unul și același film. Aș vrea să știu dacă criteriile după care cronicarii judecă filmele sînt generale, adică aparțin tuturor? Există o ordine ierarhică a acestor criterii?

Sorin Schwalb — funcționar: Mărturisesc că nu văd de ce m-ar deruta divergențele dintre cronicari: între două păreri deosebite pot fi bucuros, adeptul celei de a treia, părerea mea proprie, și cu asta mă pot considera cu gustul îndrumat. Dar dacă eu am cîștigat o anumită siguranță a opiniei, fiindcă am văzut nu puține filme, există și altfel de spectatori, începătorii. Arta filmului, ca oricare artă, cere o educație estetică. Aparent e foarte accesibilă, dar dincolo de actorii care apar pe ecran mai există ideile regizorului, măiestria operatorului, fantezia scenografului și multe alte lucruri pe care trebuie să înveți să le desluși într-un film. Dar, după părerea mea, în formarea spectatorului, critica are un cuvînt greu de spus. Mă întreb, în acest sens, dacă un spectator aflat la începutul formării sale nu poate fi totuși derutat de punctele de vedere divergente?

Sergiu Selian — inginer: Cineva cerea înainte metode de a generaliza o anumită modalitate, criteriile după care un film poate fi considerat bun sau rău. Asemenea criterii generale nu cred să existe, fiindcă fiecare critic e un spectator și fiecare spectator are criteriile sale caracteristice.

Ionel Petrișanu: Sînt nevoit să-mi clarific ideea, fiindcă n-am fost înțeles pe deplin. Și pentru asta vă rog să-mi permiteți să fac o analogie: la noi la instituție, la Ministerul Transporturilor, a fost adoptat un punctaj pentru repartizarea locuințelor, în funcție de diferitele posibilități ale candidaților. Dacă unul n-are locuință deloc, i se atribuie 10 puncte. Dacă o are însalubră — 5 puncte etc., etc.

În același mod, cred eu, s-ar putea conveni și asupra unui punctaj pentru...

Radu Cosașu: ...repartiția spațiului cinematografic?

I. Petrișanu: De exemplu, pentru scenariu, atîtea puncte, pentru regie — atîtea, pentru imagine... Întreb, deci dacă n-ar putea exista o metodă valabilă pentru toți?

Sergiu Selian: După părerea mea, în ce privește arta, criteriile de apreciere există doar în măsura în care cel care le face este sau nu competent. Dacă-i vorba de a diferența competența pe categorii, părerea mea este că un creator se adresează acelui grup, sau acelor indivizi care fac parte din aceeași sferă spirituală cu el.

R. Iliescu: Aș pune și eu întrebarea atunci: scopul final al unui film e să placă publicului, sau criticii? Cine trebuie să fie judecătorul suprem: publicul sau critica?

Cine terorizează pe cine?

Radu Cosașu: Pasiunea pusă în intervențiile care s-au făcut auzite, reflectă, după părerea mea, apariția unui terorism reciproc între public și critică. Important, în acest sens, mi se pare întrebarea: se gîndesc oare cronicarii la public, atunci cînd își scriu comentariul? S-ar părea că este criticul cel care terorizează publicul, cu ideile sale. Dar publicul nu-i răspunde oare, terorizîndu-l cu cozile pe care le face tocmai la filmele contestate? De fapt, și de o parte și de cealaltă, se discută cu o nemaipomenită intransigență, fiecare refuzînd concesii și abdicări de la punctul său de vedere, cînd de fapt cinematografia este cea mai democratică dintre arte și aici ar trebui să intervină, în consecință, un raport democratic între cei doi termeni. Din punctul meu de vedere, de cîte ori văd coadă la „Un om pentru eternitate", eu socotesc că am de-a face cu 10 000, cu 20 000 de cronicari anonimi, care n-au nume în presă, dar au nume în fața cinematografului.

Ana Maria Narti: Radu Cosașu are perfectă dreptate cînd aduce aici în discuție, problema terorismului reciproc. E un fenomen care poate fi observat aproape numai în cinematografie. Aici, raporturile spectatorilor cu filmul se creează în condiții cu totul deosebite de raportul statornicit și educat de milenii, din literatură, din pictură și din alte arte. Nimeni nu dă buzna într-o expoziție, trebuie să ai o anumită legătură sentimentală cu pictura ca să te duci. La cinema însă, între fiindcă este mai la îndemînă. Condiția cinematografului în relația sa cu publicul este cu totul alta decît a celorlalte arte, nu pentru că ar fi mai puțin artă decît ele, ci pentru că o mulțime de factori determină social arta filmului, altfel decît pe celelalte. De obicei, cu excepția istoricului de film, toată lumea trăiește cinematograful imediat, la timpul prezent. Filmul este interesant săptămîna aceasta, părerea mea despre acest film rămîne valabilă în momentul de față și toate lucrurile se petrec într-o presiune continuă și într-o perpetuă lipsă de perspectivă. Fiecare lucru există în el însuși și pentru un scurt timp. De ce? Din o mie de motive! Pentru că cinematograful e și industrie, pentru că numărul filmelor anunțate în producție este imens, pentru că dezvoltarea rețelei de filme este supusă unei accelerări continue. Această viteză a consumației alterează relațiile artei filmului cu publicul ei. Fiindcă nu ni s-a întîmplat niciodată să ne gîndim cum vom mai privi filmul acesta peste doi ani, sau ce am fi putut gîndi despre un film dacă l-am fi întîlnit în cine știe care moment din viața noastră. Legătura cu arta rămîne mult mai bogată în literatură, în artele mai vechi, pentru că are altă dimensiune în timp și nu trăiește în graba asta. Consecința acestei accelerări a relațiilor este și acest „terorism" născut din dorința imediată de categoric, de certitudine absolută.

Matematica și critica de artă

T. Caranfil: Dorința aceasta de certitudine, de categoric la care face aluzia Ana Maria Narti, s-a manifestat din plin în intervențiile care au deschis discuția. S-a cerut pentru a înlătura controversele derutante dintre critici, un fel de codificare a aparatului critic, un fel de statut de punctaj, un tratat general la principiile căruia să adere toți cronicarii. A începe să totalizezi puncte și medii ar fi și mai arbitrar, și mai nesemnificativ decît cea mai capricioasă cronică a filmului.

A. M. Narti: Nu numai atît! O operă de artă nu se poate judeca împărțind-o în bucățele și făcînd apoi o sumă. Judecata aritmetică este prea simplă pentru a răspunde exigențelor esteticii. Realitățile artei sînt niște realități în mișcare, ele nu pot fi cuprinse în metodele unei realități matematice care ar putea fi posibile numai la un nivel de analiză structuralistă, dar e mai bine să renunțăm la matematică, pentru că simplificînd, omorîm lucrurile.

T. Caranfil: Dar dacă admitem că opera de artă este un fenomen viu, cu atît mai mult trebuie să fim de acord că și criticul este un organism viu, nu o mașină de calcul care țăcăne medii și calificative. Ca urmare, criteriile pe care le mînuiește în exercitarea misiunii sale îl caracterizează ca om, ca temperament, ca formație spirituală.

S-ar putea ridica întrebarea: dar rolul de călăuză pe care-l are criticul? Cînd doi se ceartă, pe cine să credem? Din cele mai vechi timpuri se știe, că din confruntarea unor puncte de vedere opuse, țîșnește la lumină adevărul. De ce n-ar rămîne această înțeleaptă premisă a dialecticii, valabilă și în domeniul înțelegerii cinematografului? Oare nu este firesc ca un om interesat cu adevărat de arta ecranului, să confrunte mai multe puncte de vedere, și să adere în deplină independență la una din ele? Asta este, după părerea mea, și cea mai bună școală pentru cinefilul începător. Nici pe el controversele n-au de ce să-l deruteze, ci, dimpotrivă, să-i ascută discernămîntul, să-l pună de la început în fața judecăților de valoare chiar dacă inițial o decizie sau alta poate fi eronată. Dar aici este necesar și ca publicul să fie în deplină cunoștință de cauză, adică să fi văzut deja filmul, să nu fie un consumator pasiv, și să poată opune criticului propria sa opinie, propria sa alegere. În acest dialog cu diferiți comentatori el să se apropie treptat de acel cronicar față de care are mai multă afinitate, pe care-l preferă, în care crede mai mult. Deși nici asta nu înseamnă măcar că nu se pot ivi momente de dispută între cititor și criticul său favorit. Cronicarul nu dorește niciodată „dominația sufletelor", nu vrea să-și impună tiranic un adevăr. El își împlinește singura sa datorie: aceea de a stimula gîndirea cititorului, de a-l face să mai reflecteze o dată pe marginea filmului văzut, de a-și reprezenta din nou, pe ecranul memoriei, imaginea care l-a emoționat, de a retrăi o bucurie pe care, altfel, poate că ar fi pierdut-o.

Care rămîne deci funcția criticului? De a răspunde acelei întrebări pe care, la ieșirea din sală, spectatorul simte nevoia s-o spună însoțitorului său. „Ei, cum ți-a plăcut?". Și cea mai mare datorie a criticului e să-i răspundă ce gîndește, independent de succesul de public de care se bucură filmul. Cel mai confortabil și oportun ar fi, desigur, pentru el, să țină seama de părerea majoritară a publicului, să facă concesii, dar în acea clipă ar abdica de la codul etic al profesiei sale, în care cinstea rămîne prima datorie de conștiință.

Înțelegerea filmului începe de la curiozitatea față de regizor

Anton Petrescu — tehnician: Am impresia că unii critici preferă totuși să facă mai curînd o cronică a regiei decît a filmului. Este, foarte adesea, trecut cu vederea, în practica cronicarilor de film, aportul celui mai important element fără de care nici nu se poate concepe producția cinematografică: actorul. V-aș întreba, de ce?

A. M. Narti: Există o diferență de punct de vedere foarte des vădită între public și critic, între spectator și omul de specialitate. Cum bine știm, spectatorul este încă legat de actor, pentru el filmul în primul rînd, înseamnă interpretul. Dar eu nu cred că se greșește atunci cînd criticul dă o importanță secundară actorului, pentru că mai mult decît în teatru, în cinematograf, actorul nu este decît — poate că instrument ar fi totuși prea puțin spus — un purtător al ideilor autorului filmului. Sigur că actorul are o mare importanță în relațiile comerciale. Toată lumea știe că un nume pe afiș, un star, exercită o atracție magnetică asupra publicului și semnifică contactul imediat al spectatorului cu filmul. Nu uitați totuși că actorul a fost distribuit și îndrumat de un regizor, și că fără scenariul gîndit de dramaturg, ar fi fost lipsit de arme. Noi mai revedem acum, la televiziune, unele filme făcute cu 30 de ani în urmă, realizate pe principiul dominației actorului, și în aceste filme adeseori actorii mari ai trecutului ne dezamăgesc. Pentru că ne-am obișnuit astăzi cu filme întregi, în care fiecare lucru este viu și legat într-un fel cu ansamblul, și este firesc atunci să nu admitem pelicule care trăiesc exclusiv din prezența actorului chiar dacă acesta este foarte mare. E cu totul altceva prezența unui mare interpret ca simplu punct de atracție pe un generic și prezența creatoare a unui personaj în mijlocul unei lumi care trăiește. Și chiar dacă uneori sîntem puțin nedrepți, în principiu avem dreptate. E atît de important să discutăm despre regie, despre ceea ce înseamnă un film în întregul său, încît e mai bine să sacrificăm ceva din interesul pentru actor. Interesul unilateral spre actor îngustează foarte mult înțelegerea cinematografică. Eu cred că arta filmului începe să fie înțeleasă în clipa în care se naște curiozitatea față de regizor. Așa cum nu poți să scrii despre literatură, fără să vorbești despre scriitor, tot așa nu se poate scrie despre cinematograf fără să vorbești despre regizor. Regizorul e poetul cinematografului. Admit că sînt filme în care ar trebui să scrii mai mult despre actori. De pildă, în filmul lui Belouche, „A trăi pentru a trăi", mă interesează mai puțin regizorul decît actorii care joacă minunat și care sînt foarte mari.

Numai între capodopere ...am adormi!

Radu Cosașu: Sînt de aceeași părere cu Ana Maria Narti, că cel care trebuie să ne intereseze astăzi mai mult într-un film trebuie să fie regizorul. Unde mă despart de ea este brutalitatea cu care a rostit aici niște adevăruri. Pentru că nu putem să nu ținem seama totuși de realități, pentru că nu putem să uităm acele milioane de spectatori care se uită fascinați la Bette Davis...

A. M. Narti: Dar și mie îmi place Bette Davis!

Radu Cosașu: Și mie! Numai că eu nu pot să le spun: uite, aici Bette Davis este numai un instrument în mîna unui regizor slab. Revin la ideea terorismelor reciproce despre care vorbeam mai înainte. Publicul se îngrămădește la casa de bilete, cum a fost cazul ultimului film al lui Belouche, în timp ce critica îl desființează. Or, mie mi se pare excesiv a ridica barda împotriva lui Belouche, cum mi se pare excesiv a-l pune în contextul filmelor lui Antonioni. Dacă toată lumea s-ar duce numai la marile filme ale lui Antonioni — preferate și de mine — dacă lumea ar vedea numai, în direcția asta, cinematograful ar domni o plictiseală de moarte. Numai între capodopere am adormi! Din punctul meu de vedere succesul lui Belouche trebuie luat în seamă pentru o serie de indici de care nu poate face abstracție nici Antonioni. Și ca dovadă, Antonioni a realizat un film cu succes de public, „Blow-up", care rămîne cel mai comercial din filmele sale. Nu se poate face nici critică de cinema și nici spectatorul n-o să fie vreodată mulțumit sau învingător în condițiile unor exasperări, de-o parte și de alta, și nu vom înțelege niciodată nimic din cinematograf dacă vom ține morțiș la punctele de vedere excesive.

T. Caranfil: Tocmai în acest spirit aș vrea să propun un punct de vedere care mi se pare mai elastic, mai relativ. Eu aș zice că trebuie plecat în aprecierea fiecărui film nu de la prejudecată, avantajînd fie actorul sau regizorul, ci de la realitatea dată a filmului realizat.

Propun deci să înlăturăm miturile, să renunțăm la prejudecăți, chiar dacă par mai „intelectuale" decît altele, „comerciale". Să privim filmul concret! Să admitem că este posibil ca un autor pe care-l respectăm și-l iubim ca Antonioni să nu reușească un film, cum i s-a întîmplat cu **Eclipsa**, și să nu-i reușească un al doilea, — cum cred eu că i s-a întîmplat și cu **Deșertul Roșu** — și atunci, surprinzîndu-se el însuși în criză, în repetare, fără a mai asculta ademenitorul cor de elogii al „sirenelor" criticii internaționale, să evadeze în altă temă, în altă ambianță, în alt climat, să se reînnoiască în asemenea măsură încît „antonioniștii" să nu și-l mai recunoască, dar... să dea cel mai bun film al său! După cum se poate întîmpla și unui Belouche, care a dat un film foarte bun ca **Un bărbat și o femeie**, să facă altul mediocru ca **A trăi pentru a trăi**, numai pentru că a încercat să-și transpună mecanic efectele de succes din filmul anterior, numai fiindcă s-a autopastișat. Atunci admiratorii lui Belouche vor fi înclinați desigur să strige: E formidabil! — numai fiindcă seamănă cu **Un bărbat și o femeie** în timp ce inamicii acestuia vor riposta desigur: „V-am spus eu că **Un bărbat și o femeie** era prost? Uite ce prost a ieșit ăsta!" Nu! Hotărît că o asemenea „politică a autorilor" nu dovedește nimic! Trebuie să privim filmul, nu mitul, fie el autor sau actor. În fața ecranului ne aflăm ca să privim **filmul, opera**, pe ea s-o judecăm în deplină independență a spiritului...

ANCHETA NOASTRĂ

Puncte de reper în
RECEPTAREA OPEREI LITERARE

Ancheta „Comunicare și accesibilitate în opera literară" — apărută în ziar la 4 oct. a.c. — a redeschis dialogul privind relația creație—cititor, dialog pe care opiniile de față îl continuă în spiritul aceleiași constructive idei ce revendică operei literare datoria de a transmite un mesaj inedit, acea cantitate de umanitate în funcție de care se evaluează, în ultimă analiză, faptele de cultură. Cîteva puncte de reper doar, în complexul act de receptare a fenomenului beletristic de către marele public, în a cărui compoziție tineretul ocupă cea mai însemnată parte.

1. Prof. dr. docent AL. DIMA:
„Generația tînără trăiește intens problemele esențiale ale existenței și judecă opera în funcție de interesul manifestat de aceasta pentru viață".

2. ȘTEFAN AUG. DOINAȘ:
„Prin însuși faptul de a exista, literatura semnifică, destinul ei propriu este acela de a comunica..."

3. Prof. GRIGORE MATEI:
„Între datoriile școlii: orientarea în permanență a tînărului spre valorile certe".

1 Între preocupările frecvente în vremea din urmă, în lumea cercetătorilor fenomenului beletristic — universal și național — raportul dintre opera literară și publicul cititor larg tinde să ia proporții apreciabile. Se vorbește astăzi mai insistent ca oricînd despre sociologia literaturii și, la scară generală strădaniile celor interesați se materializează în „biblioteci" întregi destinate elucidării problemelor propuse discuției. Și — fapt de necontestat la începuturile unei noi ramuri de cercetare a valorilor umaniste — opiniile diferă, de unde și deosebirile frapante între „viziunile" lansate, deși, în unele privințe există un consens unanim, fără de care acest relativ recent teren de investigație nu ar putea constitui obiect de atracție în planul studiului universitar și al publicului, în ultimă instanță.

Evident, aceleași opere nu au același public, întrucît acesta din urmă se diversifică pe categorii după gradul de cultură, după **actualitatea** sau **inactualitatea temelor tratate**, după felurimea gusturilor etc. Este o lege inexorabilă a procesului de receptare a creației, lege care definește dinamica acestui mod sui-generis de a trăi — **arta**. De altfel, — după cum se știe — operele sînt în general structuri extrem de complexe, formate din numeroase straturi de interes, suprapuse și diversitatea conținutului generează și favorizează diversitatea consonantă a publicului.

E în firea lucrurilor să apreciem, dar, această chestiune delicată numită sociologia literaturii și din punctul de vedere al tineretului, al generației întinse între vîrsta școlară și deplina maturitate, fără îndoială cea mai mare „consumatoare" de literatură. Se cuvine să precizăm, în primul rînd, că psihologia publicului cititor așa-zis tînăr este deosebit de specifică, astfel încît consonanța dintre concepție și gusturile lui și numeroasele straturi ale cuprinsului operei se realizează mai dificil. Intensitatea cu care tineretul trăiește astăzi problemele esențiale ale vieții impresionează plăcut generația mea, a acelora ce au lăsat fizic, cu decenii în urmă vîrsta aceasta. De aceea se impune, ca un principiu nobil de etică, să nu privim cu suspiciune sau cu severitate nemotivată frămîntările unui tineret preocupat de a-și afla locul cel mai potrivit în societate, societate care-l sprijină în mod evident. În contextul social dat — menit să asigure accesul tot mai larg la patrimoniul artei și culturii — este firesc ca receptarea de către tineret a operei să se manifeste, mai întîi în funcție de interesul trezit de aceasta în legătură cu problemele lui vitale.

2 Tezele unor teoreticieni moderni ce susțin că poezia — literatura, în general — nu se exprimă decît pe sine însăși, reiau o mai veche afirmație a poetului american Archibald MacLeish care scria: „Un poem nu trebuie să semnifice ci trebuie să fie". Mi se pare, însă, evident că poezia nu se poate sustrage unui destin propriu, care este acela de a comunica ceva. Chiar dacă o desfacem în elementele ei grafice — literele — trebuie să recunoaștem că acestea sînt semne așezate în pagină în mod intenționat și într-o anumită formă, adică manifestînd — mai direct sau mai învăluit — intenția de a trimite la ceva ce se află dincolo de ele, cu alte cuvinte, prin însuși faptul de a exista, literatura semnifică. Presupunînd că ar exista o poezie absolut goală de orice conținut, ea ar semnifica, totuși; mesajul ei, sugerat, ar vrea să ne spună că e posibilă o formă absolut goală de orice conținut. Practic, așa ceva nu se poate realiza, deoarece chiar rezultatele verbale ale practicării dicteului automat — în speță poezia suprarealistă — ajung, fără voia autorului, la combinații de cuvinte — imagini și metafore — care „spun" ceva unui cititor cu o anume fantezie. „Ambiția" lirismului modern de a ajunge la o poezie care să nu spună absolut nimic, e o simplă utopie: alcătuită din cuvinte, — deci fiind o formă a limbajului — poezia nu poate evada din însăși definiția limbajului ca instrument de comunicare interumană. Bineînțeles, sensurile unei poezii pot fi exprimate, mai clar sau mai abscons ele pot fi univoce sau echivoce, lăsîndu-se cucerite mai ușor sau mai dificil. Lirismul modern și-a făcut un titlu de noblețe intelectuală din a fi hermetic, adică încifrat, sau „deschis", adică oferindu-ni-se ca un buchet întreg de semnificații. Și într-un caz, ca și în celălalt, accesul la miezul său ideatic sau emoțional, se face cu o marcată dificultate: e nevoie de un cititor avizat, care să posede — pe lîngă gust și intuiție — o cunoaștere cît mai adîncă a fenomenului literar din ultimele decenii. Altfel, lirica modernă pare — la unii dintre poeții de seamă ai veacului nostru, dar nu la toți — un fel de cetate inexpugnabilă: impresie care poate fi, și trebuie învinsă cu ajutorul unei formații intelectuale solide și a unei culturi poetice serioase. Nu se poate nega faptul că există aglomerări de cuvinte — prezentate sub eticheta de poezie modernă — în care, într-adevăr, nu se poate descifra nici un sens. Dar, în acest caz, nu avem de-a face cu un vid ideatic propriu și definitoriu pentru poezie, ci doar cu un vid de gîndire, cu o bolboroseală incoerentă care seamănă, după modul cum e dispusă în pagină, cu adevărata poezie. Lipsa de conținut a unor asemenea texte nu este semnificativă pentru poezia în genere, ci doar pentru autorul respectiv. În principiu, criteriul cel mai chemat să dea ideea adevărată despre creația literară este cel al valorii estetice. Firește că publicul este eterogen, cu o diferențiere interioară, după instruire, în primul rînd, și după gradul de sensibilitate și capacitatea de receptare a fenomenului artistic, în genere. În fond, comunicativitatea (sau comunicabilitatea) ar putea suplini lipsa de conținut, ar scuza mediocritatea? „Destinul" unui scriitor evoluează în funcție de gustul estetic al publicului și secretul popularității constă în forța de a se păstra permanent pe pozițiile mereu avansate ale exigențelor manifestate de cititorii pe care și i-a apropiat și i-a format.

3 Un adevăr axiomatic relevă faptul că o istorie a literaturii este imposibil de **receptat** exclusiv în ceea ce are ea mai reprezentativ. Desigur, o distincție — fie ea și provizorie — între **vîrfuri** și restul celor ce s-au îndeletnicit (sau se îndeletnicesc) cu scrisul se impune din principiu — separarea valorii certe, de marcă estetică definitorie, de valoarea culturală constituind o operație inclusă actului de apreciere a literaturii în genere —, dar nicidecum nu se poate face abstracție de întreg, negînd cu violență participarea efectivă a celor din urmă la edificarea patrimoniului literar.

Dacă este normal a se începe educația cititorului cu opere **model** — intrate în conștiința generațiilor —, opere ce poartă în sine însușiri artistice deosebite, nu-i mai puțin necesar a se încerca să se inoculeze spiritul critic la tineri care, în cariera lor de cititori, vor avea, neîndoios, de înfruntat dificultățile unei **literaturi minore**, ce pentru omul cu un real simț al valorii apare drept un fapt de cultură periferică, nesemnificativ.

În sensul acestor considerente, mi-aș permite să avansez cîteva chestiuni legate de receptarea literaturii de către elevi, accentuînd asupra relației dintre programa analitică și fluxul literar curent. Pentru cel chemat să difuzeze de la catedră cunoștințe aparținînd istoriei literaturii naționale, este cît se poate de greu să obțină un climat de receptare de înaltă ținută pedagogică, întrucît între ceea ce conțin manualele și concepția noastră de a forma un public cu o solidă informație culturală și o educație corespunzătoare complexității structurii literaturii pare a fi în permanență o sursă de neliniște. Idealul spre care se aspiră (sau ar trebui să se aspire) și anume realizarea unei programe analitice dinamice, care să reflecte de la an la an echilibrul real al valorilor clasice și noi, ni se pare un deziderat cu posibilități de atins prin revizuirile la perioade scurte de timp a sistemului de valori și prin acordarea unei mai mari libertăți de prezentare a faptelor literare, în mod diferențiat, în funcție de nivelul receptării și a interesului manifestat de colectivul de elevi. Cu alte cuvinte, i se cere programei să devină un îndreptar riguros, în care valorile să nu se confunde în mărime și strălucire — **reliefurile** să nu fie estompate de mulțimea epigonilor.

Un rol marcant în promovarea unei concepții elastice — sprijinite pe principii ferme de difuzare, a fenomenului beletristic revine, așadar, editurilor care au menirea de a contribui prin studii teoretice adresate special adolescentului, prin antologii cît mai serios întocmite (Colecția „Ryceum" răspunde în parte acestei firești obligații!) etc., la o așezare a gustului pentru lectură pe baze superioare.

Altfel, vorbim în van despre eflorescența literaturii contemporane, dar practic — cu excepțiile de rigoare — orientarea elevului spre valorile **noi** nu se poate obține cînd programa analitică, emisiunile TV afectate studiului literaturii etc., etc., nu oferă decît o fugară idee despre acestea, oprindu-se invariabil asupra aceloraşi **opere** (mai mult sau mai puțin și **capodopere**) asupra cărora le-a fost dat să se aplece și generațiile trecute.

Anchetă realizată de

B. INOCENȚIU

MARI PERSONALITĂŢI DESPRE TINERI ŞI TINEREŢE

Anchetă internaţională organizată de CAROL ROMAN

WILLIAM SAROYAN

Marele scriitor american s-a născut la 31 august 1908, la Fresno, în California, din părinţi sosiţi în Noul Continent dintr-un oraş de munte din Armenia.

Familia sa fiind lipsită de mijloace de trai, micul William este nevoit să înceapă să-şi asigure existenţa încă de la o vîrstă fragedă — de la 8 ani, cînd a început să vîndă ziare.

Nu se împacă însă cu această situaţie. Drept urmare, schimbă pe rînd numeroase slujbe printre care aceea de curier telegrafic — ca eroul său, Homer Macauley, lucrînd între orele 8 şi 12 noaptea, după terminarea orelor de şcoală. În interesanta sa lucrare autobiografică „The Book and the Author" — „Cartea şi Autorul" publicată la New York în anul 1939, Saroyan relatează că a fost pe rînd funcţionar la un oficiu poştal din San Francisco, liftier, lucrător hamal, vînzător etc. De fiecare dată a trebuit să-şi schimbe slujba din pricini diferite, dar care vădeau că copilul şi adolescentul William avea un dezvoltat spirit de dreptate. În biografia sa se consemnează şi faptul că, în cele din urmă, oficiul braţelor de muncă a refuzat să-l mai recomande pentru a ocupa vreo slujbă.

În anul 1933 publica sub pseudonimul Sirak Goryan prima sa nuvelă, după care, recunoscîndu-i-se talentul, i se pun la dispoziţie paginile publicaţiei „Stories Magazine", în care a apărut „Cutezătorul tînar de la trapezul zburător". Această nuvelă s-a bucurat de un mare succes, consacrîndu-l pe Saroyan ca scriitor.

În anul 1939, părăsind pentru o vreme nuvela, abordează genul dramatic cu piesa „Inima mea e pe înălţimi", pusă în scenă la New York. În anul 1940 o altă piesă a lui, „Timpul vieţii tale" a fost distinsă cu premiul „Pulitzer", pe care însă scriitorul îl refuză pe motiv că negustorii n-au nici un drept să patroneze arta. Aceeaşi piesă a mai fost distinsă şi cu premiul „Asociaţiei criticilor dramatici din New York".

Într-o perioadă l-a tentat Hollywood-ul. În anul 1942 a început să lucreze un film din „Comedia umană" — una dintre creaţiile sale cele mai reuşite — dar curînd a renunţat, fără să dea explicaţii publice.

Dintre volumele sale de schiţe ce i-au adus faima în lume, amintim „De trei ori trei", „Iubire, mă închin", „Pacea-i minunată", „Mă cheamă Aram", „Mamă, te iubesc", „Americanul muribund" etc. Între romane ar putea fi trecute următoarele serii de povestiri legate între ele prin aceleaşi personaje: „Comedia umană", „Aventurile lui Wesley Jackson", „Asirianul", „Aventurile lui William Saroyan".

Marele scriitor a realizat în ultimii ani o carte intitulată „Scrisori din strada Taitbout nr. 74" şi piesa de teatru „Ultimul popas înaintea deşertului".

INIMA LUI ARAM

de WILLIAM SAROYAN

La întrebarea dumneavoastră voi răspunde printr-o contra întrebare: de ce oare fiecare scriitor ţine să-şi evoce, neapărat, tinereţea, în una din creaţiile sale?

Eu cred că răspunsul se află în însăşi întrebare. Pentru că a fi scriitor, înseamnă, înainte de toate, a te apleca asupra propriei biografii; disecînd-o, investigîndu-ţi sufletul şi împrejurările vieţii, încerci să dezvălui oamenilor ceva din tine. Or, cele mai inspirate pagini îţi sînt evocate de această epocă unică din biografie ce se numeşte tinereţea şi care înseamnă la reflecţie nu numai despre vremea cînd aveai 20 de ani, ci despre destinul omului, despre împlinirea şi viitorul său.

Sînt poate unul dintre scriitorii cei mai legaţi de realităţi şi de oameni, pe care mă simt dator a-i ajuta atît cît un om poate să-i ajute pe ceilalţi spre a deveni mai buni, mai înţelegători, mai oameni între oameni, deoarece toţi oamenii sînt de-o seamă.

După cum se ştie, din 1933 şi pînă în prezent, am scris multe schiţe, nuvele, cicluri de întîmplări în care am încercat să-mi exprim dragostea pentru oameni şi omenire, pentru tineri şi tinereţe. Aflat în cel de-al 61-lea an de viaţă, încerc să mă opresc, din cînd în cînd, din drumul meu şi mă întreb: căreia dintre lucrările mele i-am dat întregul suflet?

Aş fi poate tentat să mă pronunţ pentru prima mea povestire „The Daring young man on the flying trapeze" („Cutezătorul tînar de la trapezul zburător"), care mi-a adus şi certificatul de scriitor. Remarcaţi că este vorba tot despre un tînar! Sau poate că, ultimei dintre scrierile mele" Last chance before the desert" („Ultimul popas înaintea deşertului"), i-am dat întreaga mea inimă. Aşa poate că aş fi tentat să afirm. Dar nu, nu acesta e adevărul. Cel mai mult mă simt legat trup şi suflet de cartea ce-mi aminteşte copilăria şi adolescenţa — „Numele meu este Aram".

Cînd îmi amintesc despre această carte devin fericit. Pentru că ea îmi evocă străbunii, familia, traiul de fiecare zi, viaţa noastră, a emigranţilor sosiţi în America visurilor, a oamenilor care şi-au consumat zilele acestei mari aventuri cu multe, multe lacrimi în ochi — aproape întotdeauna de deznădejde, uneori de speranţă şi de mai puţine ori de bucurie. În filele acestei cărţi se mişcă micul Aram, zbenguindu-se prin locurile natale, unde laolaltă trăiau oameni într-o ambianţă plină de visare şi de cutezanţă, şi mai presus de toate, de arzătoare speranţă. Cît de frumoase îmi apăreau zilele învăluite într-o vrajă şi un farmec ce-mi ating pînă şi astăzi simţirea...

Dar să se înţeleagă bine. Nu doresc să înalţ un monument micului Aram pentru simplul fapt că a existat. Aş vrea să dau glas simţirii mele care se înfioară şi se entuziasmează de anii copilăriei unui nui de om care, de mic, după ce-şi îmbogăţeşte sufletul cu valorile primite de la o familie închegată, păşeşte să cunoască, să cucerească lumea, cu armele sale specifice: zîmbetul cald, faţa senină şi deschisă, încrederea în oameni de la care aşteaptă numai bine le...

Cîndva am fost criticat de profesionişti ai eseului literar că povestirile mele nu prea au subiect.

Întocmai, aşa stau lucrurile. Ceea ce unora le pare a fi un defect, eu socotesc a fi un mare merit. Evident, mă interesează ce se întîmplă cu Sam, cu Harry, cu Luke, eroii mei. Toţi se mişcă printre oameni, îi înfruntă, îi încită, îi păcălesc şi se păcălesc. Aceasta ar fi anecdotica, însăilarea subiectului.

Pe mine mă interesează, mai presus de orice, ce s-a întîmplat într-o anume clipă de viaţă în conştiinţa, în sensibilitatea unuia dintre tinerii mei eroi. De aceea mă apropii cu încredere, duioşie şi bucurie de fiecare dintre tinerii mei prieteni, străduindu-mă să-i înţeleg, să le desprind intenţia, opţiunea. Şi mă trezesc la capătul unei schiţe fără ca în lumea fizică să se fi petrecut mare lucru. Însă, în acelaşi timp, cîte contradicţii, cîte căutări, cîte procese subtile au avut loc în conştiinţa sa...

După cum alţii nu-şi pot explica de ce nu păstrez niciodată manuscrisul ori vreo copie după lucrările mele. De ce să am nevoie de ele? Dacă am ceva de spus, spun în cărţi, şi dacă oamenilor le plac, le păstrează ei singuri. Ce folos dacă aş deţine stocuri de manuscrise în care oamenii nu s-ar recunoaşte şi nu le-ar agrea!? Prefer să nu păstrez manuscrisele...

Şi pentru ca nu cumva să fiu înţeles greşit, aş vrea să afirm că mă socotesc un om tînăr, în ciuda datei mele de naştere şi a înfăţişării mele nu tocmai juvenile. Şi astăzi mă înflăcărez ca la 17 ani. Să nu-mi fie luat în nume de rău, dar l-aş aminti pe Sam Wolinsky: „Avea 17 ani, se bărbierea de o lună încheiată şi acum era îndrăgostit şi mai dorea să săvîrşească o ispravă. Simţea în el ca o furtună şi se gîndea că e un uriaş al lumii. Era beat de puterea acumulată în el, de la începutul vieţii şi pînă acum...".

Şi eu sînt un veşnic îndrăgostit. În primul rînd de marii mei prieteni, de Walt Whitman, de Mark Twain, de Eugene O'Neill...

Îi iubesc apoi pe oameni, pe copii, pe tineri ca şi pe bătrîni, ale căror chipuri mă însufleţesc şi mă fac să-mi reîmprospătez veşnic încrederea în oameni.

Iubesc apoi natura, frunzişul şi florile, munţii şi lacurile, şi cîmpiile... Tot ce e înfăptuit de om pentru om mă inspiră, mă face să fiu fericit.

Îmi place să-mi caut prieteni, să-mi fac prieteni, agreez societatea celor tineri, de care este legat nu numai Aram, dar şi scriitorul William Saroyan.

De ce vă spun toate aceste gînduri? Mă întreb şi eu... Poate pentru a vă sugera că oriunde trăiesc oameni poate şi trebuie să existe bunătate, prietenie, înţelegere, de care cu toţi avem atît de mult nevoie. Şi tu, tinere!

CURIERUL NOSTRU DE SÎMBĂTĂ

De la OM la OM

de ION BĂIEŞU

UN TATĂ ANONIM: „Sînt un tată anonim şi pot fi din Baia Mare, din Galaţi, ori din Craiova. Ca atîţia alţii (mai cunosc cîteva cazuri, din fericire foarte puţine), sînt şi eu în faţa unui mare semn de întrebare: ori tinerii de azi (o parte foarte mică) nu cunosc sentimentul respectului ce-l datorează părinţilor, ori noi părinţii (unii din noi) pretindem ceea ce nu ni se cuvine. Adică nu mai e la modă ca fiul, fiica să-şi respecte tatăl şi mama? Sîntem depăşiţi şi n-avem de unde şti că copiii moderni au dreptul să spună părinţilor la mînie: „du-te dracului", „prostule", „proasto" şi multe alte expresii jignitoare? Fiul şi fiica mea, de cînd s-au făcut mari (adică au trecut în clasele de liceu) nu-mi mai spun tată, ci ocolesc în cele mai diverse chipuri acest cuvînt de care au oroare. Nu mă mai suportă să mănînc la aceeaşi masă. Sînt convinşi că prezenţa mea le îngreunează viaţa. Cu pensia de urmaşi ar trăi mult mai bine. Toate acestea nu se sfiesc să mi le spună în faţă, cu un curaj şi o satisfacţie de necrezut. Fiica mea (17 ani, clasa XI, premiantă în toate clasele) imploră un închipuit atotputernic să mă omoare spre a fi fericiţi cu toţii, dar fără să mai exist eu. Încerc să mă apropii de copii cu cîte un cadou, o atenţie, aleasă cu mare grijă, să produc efect, însă şi aceste încercări rămîn fără rezultat, sau au un efect invers. În speţă, este un fel de solidaritate a copiilor cu soţia mea (mama lor). Cînd copiii erau mai mici, mă întrebau copilăreşte: de ce, tată, pe tine nu te iubeşte mama? Această lipsă de afecţiune o observam şi eu, dar cînd mi-am dat seama de acest lucru, era prea tîrziu. Gîndeam că o despărţire mi-ar oropsi copiii. Acum, cînd am început să simt şi prin prisma intereselor copiilor drama din casa noastră, cînd mi se reproşează că sînt o piedică în viaţa copiilor şi reproşul să vină chiar din gura lor, mă gîndesc că, totuşi, pînă acum nimeni nu a intervenit sau poate nu a reuşit să deschidă ochii copiilor că ei pot să schimbe viaţa din căminul lor în aşa fel încît să-şi păstreze şi mama şi tatăl de care încă mai au nevoie. În ultimul timp, vorbe urîte ca „bleago", „proasto" le adresează şi mamei lor. Mă gîndesc că un străin dac-ar auzi cum se discută în casa noastră, cred că s-ar îngrozi.

Am scris această scrisoare cu speranţa că va fi citită şi de copiii mei. Cu siguranţă se vor recunoaşte şi poate se vor găsi şi tineri care să le dea un sfat bun. Sînt sigur că tineretul de azi, caracterizat printr-o putere de mare înţelegere, va şti să intervină spre a neutraliza germenele nerecunoştinţei şi al duşmăniei care încearcă să se dezvolte în mentalitatea copiilor mei".

Vă înţeleg întrutotul durerea şi dezamăgirea de care sînteţi cuprins în faţa tratamentului neomenos la care vă supun propriii dumneavoastră copii. Dumneavoastră vă întrebaţi dacă nu cumva această nerecunoştinţă şi brutalitate este tipică generaţiei de azi — inamică declarată a convenienţelor familiale. Mai degrabă înclin să cred că situaţia din familia dumneavoastră este un caz ieşit din comun. Mai precis, am convingerea (şi vă rog să mă iertaţi pentru această apreciere) că dumneavoastră şi soţia dumneavoastră nu aţi ştiut să vă creşteţi copiii, să le impuneţi şi să le cultivaţi respectul faţă de părinţi, faţă de vîrstnici şi, în general, faţă de oameni. Oare care au fost de-a lungul anilor relaţiile dintre dumneavoastră şi soţie, în ce peisaj moral i-aţi crescut de au ajuns să vă urască şi să vă adreseze deschis cuvinte atît de dispreţuitoare? Nu vreau să vă dau sfaturi, dar fiecare părinte îşi are copilul pe care-l creşte. Poate greşesc, dar sînt convins că, duşi în faţa unui psihanalist, copiii dumneavoastră ar prezenta traumatisme psihice provocate de o viaţă de familie anormală şi demult bolnavă.

Ceea ce am spus pînă acum nu înseamnă că vine în apărarea băiatului şi fetei dumneavoastră, cărora, nici un fel de antecedente nu le îngăduie comportarea cu totul inumană despre care ne-aţi vorbit.

În cazul în care cititorii vor dori să discute pe această temă, eu voi fi dispus să acord spaţiul cuvenit în rubrica noastră.

VICTORIA TEODORESCU, judeţul Ilfov:

„La începutul scrisorii mele, daţi-mi voie să mă prezint. Mă numesc Teodorescu Victoria, am 15 ani şi locuiesc în comuna Ion Roată nr. 2, judeţul Ilfov.

Trebuie să ştiţi că de la vîrsta de 6 luni sufăr de paralizie infantilă, care mi-a lovit din plin picioarele. În primii ani nu puteam merge de loc. Bineînţeles că părinţii mei erau distruşi. Nu ştiau unde să mă mai ducă.

După doi ani de la îmbolnăvire, m-am dus cu mama la mare doi ani la rînd (în fiecare vară). Dînsa a rămas femeie de serviciu acolo, numai să mă poată îngriji. Rezultatul a fost că am început să merg, dar foarte prost. Pe urmă am făcut cîtva timp gimnastică şi masaj la spitalul Grigore Alexandrescu, dar situaţia a rămas aceeaşi. În 1960 am fost trimisă de către prof. Iancu Jianu la spitalul Colentina, al cărui profesor este tovarăşul Dumitru Pintilie. Şi aici, mama a rămas cu mine, tot ca femeie de serviciu. În acest spital am fost îngrijită foarte bine. Mi s-au făcut numeroase intervenţii chirurgicale care mi-au îmbunătăţit mult situaţia în care mă aflam. Anul acesta am făcut a 16-a operaţie. Desigur că am avut foarte multe de suferit şi o să mai am. Acum sînt foarte mulţumită de rezultatele acestor operaţii: pot merge într-un singur baston.

Poate că o să vă întrebaţi cum am învăţat şcoală, dacă nu am putut merge. Trebuie să ştiţi că şcoala am învăţat-o acasă. Mama a fost la Ministerul Învăţămîntului de unde a obţinut o aprobare de a fi şcolarizată acasă sub îndrumarea cadrelor didactice. Tovarăşii profesori veneau în fiecare zi şi îmi predau, mă ascultau şi îmi puneau note. Cu toate că a fost destul de greu, m-am străduit să învăţ cît mai bine şi străduinţele mele n-au fost zadarnice. La fiecare sfîrşit de an şcolar am obţinut premiul I sau II. Astfel am învăţat timp de 8 ani. Anul acesta am terminat clasa a VIII-a cu media 9,53 dar nu am putut da mai departe, deoarece sînt operată, dar la anul am să dau şi la o şcoală profesională.

Din cauza infirmităţii, nu am putut să-mi vizitez nici comuna mea natală. De aceea, am o mare dorinţă: să cunosc ţara, dar cum eu nu o pot vizita, m-am gîndit să mă adresez dvs., tov. Băieşu, care sper că îmi veţi publica scrisoarea mea în cadrul rubricii „De la om la om" şi poate că mulţi tineri vor fi îndulcoşaţi şi-mi vor trimite şi mie vederi şi scrisori. Nu vă puteţi imagina cît de mult m-aş bucura dacă scrisoarea mea ar apare în cadrul rubricii „De la om la om".

Vă rog să-mi scuzaţi unele greşeli pe care le-am comis în această scrisoare, dar, credeţi-mă, am fost foarte emoţionată.

Aştept cu multă nerăbdare ziua de 15 noiembrie, în care, sper că veţi publica şi scrisoarea mea.

Vă mulţumesc
Cu stimă şi profund respect,
VICTORIŢA

Iată că v-am îndeplinit rugămintea (nici nu aş fi putut să n-o îndeplinesc) şi sînt convins că în următoarele zile veţi avea pe masă un vraf de scrisori. Gîndurile unor prieteni necunoscuţi şi vederile din toate colţurile ţării vă vor ajuta, desigur, să vă învingeţi tristeţea singurătăţii şi a bolii. Poate că într-o zi, totuşi, medicii vor reuşi să vă vindece întru totul şi vă sfătuiesc să credeţi în puterea ştiinţei, şi oarba ei ambiţie de a înfrînge suferinţa. Aştept să-mi mai scrieţi.

GICĂ N., Loco: *Aţi iubit o fată, apoi v-aţi despărţit de ea definitiv. Recent, respectiva a decis să se căsătorească cu un altul. Doriţi să-i adresaţi cu acest prilej următoarele cuvinte:* „Gîndeşte-te mult, gîndeşte-te bine, Lili, înainte de a lua o hotărîre care ar putea să genereze regrete mai tîrziu".

Cred că sfatul dumneavoastră este foarte înţelept. Şi eu i-aş fi spus la fel.

IONESCU ŞTEFAN, Piteşti: *Afirmînd despre mine, textual, cum că aş fi „doctor în materie de sentimente", veniţi să-mi cereţi o reţetă. Cazul e simplu: iubiţi o fată, vă iubeşte şi ea, dar, fiind militar, vă întrebaţi dacă ea vă va aştepta cu credinţă. De unde această îndoială? Din faptul că nu aveţi încredere în femei, afirmînd: „După cîte ştiu, femeia este o fiinţă diabolică".*

E adevărat ceea ce spuneţi. Într-adevăr, femeile sînt nişte fiinţe diabolice. Dar oare numai pentru aceasta le iubim noi?

NISCFUS, Piteşti: *Din poezia „Rîu de iubire", pe care i-o adresaţi unei anumite Marilena, vă public o singură strofă. Faţă de nivelul ei literar, să ziceţi mersi şi pentru atît.*

„Marileno! Prin sufletul magnific m-am plimbat / Aşa cum se plimbă luna pe-al îndrăgostiţilor cer. / Perfecţiunea farmecului său divin m-a topit / Şi curg rîu de baladă prin timpul acesta efemer".

ROMANIŢA DIMITRIU, Bacău: *Mulţumesc foarte mult pentru sfaturile pe care aţi avut bunăvoinţa să mi le transmiteţi. Îmi propuneţi să fiu mai popular, mai puţin distant şi să am mai multă decenţă în confesiuni, iar eu vă promit solemn că aşa o să fac. Cînd mai aveţi timp, nu vă sfiiţi, puneţi mîna pe pix şi mai scrieţi-mi, căci eu, fiind la vîrsta formării, uzez de absolut toate sfaturile folositoare.*

NICULESCU STELIAN, Bacău: *V-a impresionat mult cazul copilului Valeriu Dinică din judeţul Buzău şi vreţi să mergeţi pînă la el ca să-i duceţi nişte medicamente. Vă mulţumesc pentru intenţia dumneavoastră nobilă, dar între timp redacţia s-a îngrijit să aibă tot ceea ce-i trebuie. Din nefericire, vai, celui aflat pe patul suferinţei îi trebuie acum, mai degrabă, căldura sufletească a celor din jur. Încă o dată vă mulţumesc.*

NELU ANDRONACHE, Haţeg: *Vă îngrijorează faptul că la vîrsta de 17 ani, aţi luat proporţii exagerat de masive. Adică aveţi deja 103 kilograme. Medicii care v-au consultat v-au spus că sînteţi sănătos. Totuşi, vreţi un sfat de la mine, ca să slăbiţi.*

Eu am, într-adevăr, o reţetă formidabilă, pe care v-o ofer cu plăcere: nu mîncaţi şi nu beţi absolut nimic timp de zece zile. În caz că mai rămîneţi în viaţă, veţi arăta, probabil, ca mine.

O caricatură de V. TIMOC

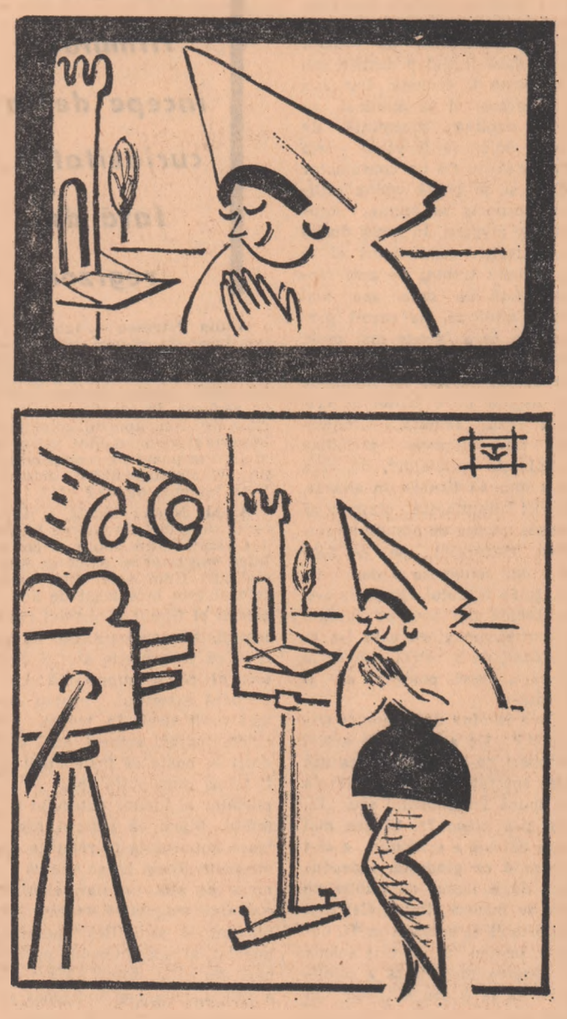

Fără cuvinte

DE LA FARMACIA LUI TOBIAS

(Urmare din pag. I)

treacă munţii, împreună cu leacurile potrivite, pentru a îndepărta, odată în plus, aripa morţii de pe fruntea palidă a domnitorului Alexandru al II-lea, fiul lui Mircea Ciobanul şi al doamnei Chiajna. Era, poate, o dimineaţă întru-totul asemănătoare dimineţilor timpurii ale Clujului şi drumul medicului împlinea, în acel an îndepărtat, o verigă — prima şi, în acelaşi timp, ultima — dintr-un lanţ al speranţelor care lega cetatea de scaun a Ţării Româneşti de Coroana medievală, apoi de Claudiopolisul de altădată şi, în sfîrşit, de îndepărtata Oradie, din inima fostului regat al lui Menumorut. Iar medicul Paul Kyr era, poate, singurul om pentru care, în dimineaţa aceea, tîlcul acestui lanţ al speranţelor de tămăduire părea a fi limpede.

Apoi, peste două secole — ca orice istorie, istoria tămăduirii prin leacuri şi medicamente se reconstituie pe baza unor înscrisuri în care se poate investi încredere —, într-o zi a anului 1776, aprilie 14. **„eu Anton Rettig farmacistul nobilului comitat Bács aduc la cunoştinţa tuturor şi singuraticilor care vor citi sau vor vedea această scrisoare a mea, de orice tagmă, situaţie şi condiţie ar fi, că onestul, nobilul şi cinstitul tînăr Samuel Velits..., şi-a îndeplinit în farmacia mea după obligaţiune anii obişnuiţi aşa cum se cuvine în exerciţiul farmaceutic.... în felul acesta** — continua Anton Rettig — **îl recomand după cuviinţă în mod călduros tuturor farmaciştilor învăţaţi.. Pentru întărirea acestora am dat această scrisoare a mea întărită şi autentificată cu semnătura mea proprie şi cu obişnuitul meu sigil... în ziua de 14 ale lunii aprilie 1776"**, adică la două secole după ce oraşul în care urma să poposească Samuel Velits. Clujul îşi întemeia întîia sa farmacie. O farmacie despre care Paul Kyr nu se poate să nu fi auzit, după cum nu se poate să nu fi auzit şi de **apotecarii** orădeni, a căror amintire se va perpetua pînă tîrziu, în secolul al XVIII-lea, prin activitatea neobosită a călugărilor din ordinul misericordienilor, întemeietori ai farmaciei **„Rodia"**.

În a doua jumătate a secolului al XVI-lea, deci, în Clujul medieval existau doi farmacişti, unul sosit din Buda ocupată de turci, iar celălalt tocmai din îndepărtata Belgie. Întîia **apotecă** stabilă a oraşului va lua fiinţă în anul 1573, şi, timp de două secole, pînă în anul 1752, cînd va fi concesionată lui Tobias Manksch, îşi va menţine statutul de farmacie comunală, adică de instituţie în existenţa căreia, direct sau indirect, era interesat fiecare membru al obştii care alcătuia oraşul. Dar, fără îndoială că interesul obştii clujene pentru acest minuscul imperiu al leacurilor tămăduitoare s-a menţinut treaz şi după anul 1752 şi se pare că Tobias Manksch şi descendenţii familiei sale şi-au făcut datoria şi au fost ţinuţi în mare cinste, de vreme ce numele lor a girat aceeaşi firmă, fără întrerupere, timp de încă două secole, pînă în anul 1948. Iar acum, între zidurile farmaciei de altădată, ne întîmpină exponatele unuia dintre cele mai originale muzee ale ţării: diploma amintită a lui Anton Rettig, un exemplar al **Farmacologiei pentru farmaciile orăşeneşti şi provinciale**, tipărită la Nürnberg, în 1674, droguri vegetale, vase farmaceutice din sticlă, metal şi teracotă, instrumente pentru amestecat alifii, mensuri, percolatoare, instrumentarul de specialitate al farmaciei **„Rodia"** aparţinînd ordinului misericordienilor, cu care familia lui Tobias Manksch se pare că întreţinea relaţii temeinice... Un muzeu sui generis, în care, totuşi, mă frămînt să aflu răspunsul la o întrebare: cum au izbutit descendenţii lui Tobias Manksch să-şi menţină apoteca, nu în secolul al XVIII-lea nici în al XIX-lea, ci în prima jumătate a furtunosului nostru secol, al XX-lea?... Pentru că, mai devreme sau mai tîrziu, transcriind această istorie particulară a oraşului Cluj, mă văd nevoit să-i mai întorc o pagină, penultima.

Şi **Statistica societăţilor pe acţiuni din România în anul 1930, după bilanţurile încheiate la finele anului 1929 şi pînă la 30 iunie** mă încredinţează, într-adevăr, că existenţa descendenţilor lui Tobias Manksch, printre rechinii industriei farmaceutice din prima jumătate a furtunosului nostru secol, nu a fost dintre cele mai uşoare. La capitolul **Activul şi pasivul societăţilor industriale din Transilvania la finele anului 1929**, de pildă, în rubricile rezervate fostului judeţ Cluj, citesc: **fabrica de spirt Wertheimer**, cassă şi disponibil la bănci 463 866,39 lei, mărfuri 968 963 lei, pagubă 102 972,81 lei, **fabrica de produse chimice „Hermes"** cassă şi disponibil la bănci 23 444 lei, instalaţii 2 390 553 lei, pagubă 520 362 lei, **societatea anonimă clujeană pentru industria de spirt** cassă şi disponibil la bănci 124 500 lei, imobile 23 624 997 lei, pagubă zero lei; **fabrica de produse farmaceutice Egger & Co.**, cassă şi disponibil la bănci 10 120,53 lei, diverşi debitori 5 975 257,81 lei, pagubă zero lei etc. Şi, atunci, prin ce miracol au rezistat descendenţii lui Tobias Manksch, debitori ai lui Egger & Co. pînă în anul 1948, cînd **paguba** patronilor fabricilor citate mai sus a fost, ca să spun aşa, cu mult mai substanţială decît 102 972,81—520 362 lei?...

ÎNTR-O ZI A ANULUI 1969...

...ca reporter, după ce m-am pătruns de povestea familiei lui Tobias Manksch şi de imaginile instalaţiilor evasiartizanale prin